

Бо [қарори](#) Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 1 апрели соли 2011 № 165
тасдиқ шудааст

Барномаи давлатии рушди комплекси нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2025

1. Муқаддима

1) Ҷумҳурии Тоҷикистон бо 143,1 ҳазор километри мураббаъ масоҳат, дар қисмати кӯҳсори Осиёи Марказӣ дар маркази чорроҳаи пайвастанандаи шабақоти рушдёфтаи нақлиёти Шимол (шабақоти нақлиёти Руссия ва Қазоқистон) ва бандарҳои калони тичоратии байналмилалӣ Чануб (бандар-шаҳрҳои соҳили уқёнуси Ҳинд) ва дар масири шоҳроҳи кӯтоҳтарини тичоратии байни кишварҳои Шарқ (аз ҷумла, Ҷумҳурии халқии Хитой бо иқтисодиёти дорои суръати баланди рушд) ва Ўрб (Аврупо ва дигар давлатҳои тараққиёфтаи ҳавзаи баҳри Миёназамин) воқеъ аст.

Инфрасохтори нақлиёти кишвар, асосан солҳои 60-80 асри гузашта ҳамчун як қисми таркибии шабақоти нақлиёти Иттиҳоди Шӯравӣ бунёд ёфта, дорои хусусияти якҷонибагии бунбасти марзӣ дошт ва дар баробари ин солҳои 90 асри гузашта бо сабабҳои объективӣ таназзул кард.

Аз лиҳози он, ки дар марҳилаи нави таърихӣ рушди иқтисодиёти кишвар инфрасохтори вучуддоштаи нақлиётӣ ба таъмини вазифаҳои стратегии рушди иқтисодиёт дар мавриди интиқоли дохилию берунӣ мутобиқат надошт, зарурати муайянсозии тамоюли рушди инфрасохтор дар ҳамбастагӣ бо дигар вазифаҳои стратегии тараққиёти мамлакат пеш омад.

Маҷмааи нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон нақлиёти автомобилӣ, роҳи оҳан, ҳавоиро муттаҳид сохта, хоҷагии роҳҳои автомобилгард дар бар мегирад. Вобаста ба шароити ҳоси табиӣ-иқлимӣ ҷумҳурӣ, ки 93 фоизи масоҳати онро кӯҳҳо ишғол мекунанд, нақлиёти автомобилӣ нисбат ба дигар воситаҳои нақлиёт дорои бартарияти муҳими стратегӣ, хусусан дар самти таъмини интиқоли мунтазами дохилӣ ва фароғирии ҳамаи минтақаҳои мамлакат мебошад. Аз ин лиҳоз, ба рушди шабакаи роҳҳои автомобилгард ва иншооти он, ки робитаи доимии байни марказ ва минтақаҳои ҷумҳуриро таъмин мекунанд, аҳамияти махсус дода мешавад.

Бо рушди нақлиёти автомобилӣ, тавсеаи шабақоти роҳи оҳан чун калонтарин интиқолдиҳанда дар самти ҳамлу нақли байналмилалӣ низ ҳамчун омили муҳими сохтори нақлиёти кишвар муайян гардидааст. Дар ин самт ба сохтмони хатҳои нави роҳҳои оҳан, ки марказро бо минтақаҳои муҳими стратегии ҷумҳурӣ ва шабақоти роҳҳои оҳани мамлакатҳои ҳамсоя мепайванданд, аҳамияти махсус дода шуда, дар марҳилаҳои минбаъда ба шоҳроҳи асосии гузариши транзитии интиқоли байналмилалӣ табдилдиҳии он, чун пояи асосии равобитаи байналмилалӣ нақлиётӣ маънидод гардидааст.

Барои баланд бардоштани сатҳи хизматрасонӣ ва рақобатпазирии муассисаҳои нақлиёти соҳаи ҳавопаймоии ҷумҳурӣ дар арсаи байналмилалӣ, гузаронидани ислоҳоти сохторӣ ва таҷдиду таҳкимбахшии заминаи техникӣ, иншооти фурудгоҳӣ ва терминалҳои замонавӣ ин соҳа, инчунин таъмини хизматрасонии мустақили аэронавигатсионии мамлакат чун равандҳои муҳим муайян карда шудаанд.

Барномаи мақсадноки давлатии рушди комплекси нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2025 (минбаъд- Барнома) дар асоси таҳлилҳо, хулосаҳои амиқи ояндабинӣ ва барномаи инкишофи ҳамаи таркибҳои маҷмааи нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дарназардошти пешбаранда будани маҷмааи нақлиётӣ нисбат ба дигар бахшҳои воқеии иқтисодии кишвар омода шудааст.

2. Мақсад, вазифа ва принципҳои Барнома

1) Мақсад ва вазифаи Барнома:

-таҳияи маҷмӯи тадбирҳо оид ба рушди бомароми комплекси нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба таъмин намудани талаботи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбати хизматрасонии нақлиётӣ чиҳати иқтисодӣ муфид ва дар сатҳи зарурии беҳатарӣ дар ояндаи кӯтоҳмӯҳлат ва ҳам дарозмӯҳлат қодир аст; -бунёди шабакаи инфрасохтори нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба қоньгардонии талаботи эҳтиёҷоти иқтисодӣ ва маишӣ бо риояи меъёрҳои муқарраршудаи беҳатарӣ мусоидат мекунад.

2) Пайвасти инкишоф ёфтани соҳаи нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тараққиҳои ҳамаи бахшҳои иқтисодии ба он алоқаманд мусоидат карда, таъсиси ҷойҳои зиёди нави корӣ ва беҳтаршавии муҳити иҷтимоиро дар ҷомеаи таъмин менамояд. Дар ин робита ба инкишофи ҳамаи бахшҳои маҷмааи нақлиёти ҷумҳурӣ аҳамияти махсус додан зарур аст, ки он дар натиҷаи танзими давлатии соҳа ба даст оварда мешавад. Маълум аст, ки чунин раванд дар доираи барномаи ягонаи рушди макроиқтисодӣ ва дохилисоҳавӣ бояд ба роҳ монда шавад.

Мароми асосии Барнома аз таъмини эътимоднокии устувор, босамар, таъсирбахш ва кори ҳамбастагии нақлиёту инфраструктураҳо, ки ба рушди иҷтимоӣ-иқтисодии минтақа мусоидат мекунанд, иборат аст. Он бо роҳи баланд бардоштани сатҳи хизматрасонӣ ва кам кардани хароҷоти нақлиётӣ, беҳтар намудани сифати фазои ҳаракат дар роҳҳои автомобилгарду оҳан ва ҳавоӣ ба даст меояд.

Бояд қайд кард, ки амалисозии Барномаи мазкур инчунин чиҳати ба даст овардани нишондиҳандаҳои асосии Стратегияҳои миллии рушд ва паст кардани сатҳи камбизоатӣ дар кишвар мусоидат хоҳад кард.

Нишондиҳандаи муҳиме, ки мавқеи хоси ҳар соҳаро барои иқтисодиёт ва иҷтимоӣ кишвар муайян мекунад, сахми соҳа дар ташаккули Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ (минбаъд- ММД) аст.

Афзоиши маблағгузориҳои амалӣ дар рушди маҷмааи нақлиёт шартӣ зарурии таъмини вазифаҳои стратегии суръатбахшӣ ба афзоиши ММД дар Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб меёбад. Вазни қиёсии хароҷотҳои нақлиётӣ дар арзиши маҳсулот вобаста ба соҳаҳои иқтисодиёт, аз 5 - 35 фоиз таъйир меёбад.

Парки аз ҷиҳати техникӣ ва маънавӣ кўхнашуда, дараҷаи харочотҳои нақлиётро дар арзиши молу маҳсулот афзоиш дода, ба пастравии дараҷаи рақобатпазирии хизматрасонии нақлиёти ватанӣ дар бозори дохилӣ ва берунӣ оварда мерасонад.

Нишондиҳандаи муҳимтарини иҷтимоӣ-иқтисодӣ, ки ба афзоиши ҳаҷми ҳамлу нақли мусофирон бо нақлиёти роҳи оҳан ва ҳавоӣ таъсир мерасонад, баланд шудани суръати даромадҳои воқеӣ ба ҳар сари аҳоли мебошад. Таҳлил нишон медиҳад, ки дар мавриди афзоиши даромади воқеии аҳоли ба як фоиз ҳаҷми интиқоли мусофирон ба ҳисоби миёна то 1,6 фоиз зиёд мешавад.

3) Барномаи мазкур ба таҳқиқотҳои институтҳои байналмилалӣ молиявӣ ва мутахассисони соҳа асос ёфта, ҳадафҳои зеринро пайгирӣ мекунад:

-фароҳам сохтани инфрасохтори нақлиётӣ, ки дар он харочоти умумии интиқоли бори мусофиронро ба дараҷаи пастрарин бошад;

-таъмини инкишофи соҳаҳои алоҳидаи нақлиёт дар доираи ҳудуди фаъолияти судмандашон;

-мусоидат ба афзоиши имкониятҳои транзитии кишвар ва табдил додани он ба минтақаи саёҳӣ;

-мусоидат ба таъмини рақобати озод дар бозори хизматрасонии нақлиёти дохилӣ ва байналмилалӣ.

4) Барнома дар заминаи фарзияи асоснокшудаи зерин таҳия шудааст:

-ММД-и кишвар дар марҳилаи кўтоҳмуддати инкишофи иқтисодӣ дар як сол 5 фоиз, ва дар давраи дарозмўҳлати инкишоф 4 фоиз афзоиш меёбад;

-суръати инкишофи ҳаҷми кори нақлиётӣ нисбат ба суръати афзоиши ММД бештар буда, барои нақлиёти автомобилӣ 1,4 фоиз ба як фоизи инкишофи ММД, нақлиёти ҳавоӣ ва роҳи оҳан 1,6 фоиз мувофиқ меояд.

5) Барои муайян кардани ҳаҷми лозимаи сармоягузорӣ барои татбиқи чорабиниҳои дар Барнома овардашуда, аз меъёрҳои зерин истифода бурда шудаанд:

-самаранокии иқтисодии сармоягузорӣ - 15 фоиз;

-дараҷаи таваккал дар татбиқи Барнома - ибтидоӣ;

-аҳамияти бештар додан ба минтақаҳои аҳолиашон камбизоат ва ниёзи иҷтимоияшон баланд;

-таваҷҷўҳи зиёд ба шохроҳҳои байналмилалӣ зоҳир намудан.

6) Барнома дар доираи се маҳдудияти муҳими зерин татбиқ карда мешавад: - афзоиши ҳиссаи Ҳукумат дар лоиҳаҳо танҳо дар асоси зиёдшавии даромади бучет;

-қарзҳои лъайриимтиёзнок (ва баъзе аз қарзҳои имтиёзнок) дар доираи меъёрҳои аз нигоҳи судманди молиявии байналмилалӣ муқарраргардида;

-қарзгирии сармояи хориҷӣ фақат дар заминаи афзоиши ММД ба амал бароварда мешавад.

7) Аз ин лиҳоз:

а) дар баҳши нақлиёти автомобилӣ:

-бо мақсади азнавқунии парки таркибӣ ҳаракатқунанда аз имқониятҳои баҳши хусусӣ ва ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо истифода буарда мешавад;

-шабакаи марказҳои логистикӣ (терминалҳои нақлиётӣ) асосан аз ҳисоби қарзҳои имтиёзноқ ва маблағҳои худии интиқолдиҳандагон созмон дода шавад;

б) дар баҳши нақлиёти роҳи оҳан:

-татбиқи лоиҳаҳо аз ҳисоби ғоидаи соғи соҳа ва қалби сармоғи хусусӣ ба роҳ монда мешавад;

в) дар баҳши нақлиёти ҳавой:

-ширқатҳои ҳавопаймоӣ бояд қобилияти бо ғоизҳои тиқоратӣ харидорӣ қардани тақҳизоти зарурӣ, тайёра ва қарҳболқоро дошта бошанд;

-ғаёолияти ғурудғоҳҳо, терминалҳо ва идорақунии парвозҳо дар заминаи баланд бардоштани сифати хизматрасонӣ таъмин меғардад;

ғ) дар баҳши роҳдорӣ (автомобилӣ ва роҳи оҳан):

-барномаи тақдид ва сохтмон пура аз ҳисоби маблағҳои ғрантӣ ва қарзҳои нмтиёзноқи созмонҳои моғиявии байналмиллалӣ дар давраҳои қўтоҳ ва миёнамўҳлат маблағғузорӣ қарда мешаванд. Дар давраи дарозмўҳлат маблағҳои зарурӣ пура аз ҳисоби истифодабарандағони ватании роҳҳо барои тақдид, сохтмон ва ниғоҳдории роҳҳо сағарбар қарда мешаванд.

3. Арзёбии вазъи имрӯзаи соҳаҳо

8) Ғузариш ба муносибатҳои бозаргонӣ дар солҳои аввали истиқлоолияти миллӣ, пошҳўрии Иттиҳоди Шуравӣ ва аз байн рафтани низоми муғамарказонидашудаи ғаёолияти комплекси нақлиётӣ ба нишондиҳандаҳои асосии ғаёолияти комплекси нақлиёт бетаъсир намонд. Чунончӣ, дар солҳои 1991-1996-борқашонӣ бо ҳама намуди нақлиёт 2,7 мароттба, ғардиши бор зиёда аз 3,7 ва мусоғирбарӣ 4,3 баробар қам ғардид.

Либерализатсияқунонии иқтисодиёт ва тағйиротҳои сохтори комплекси нақлиётӣ ба рушди бозори озоди хизматрасонии нақлиётӣ ва интеғратсияи онҳо ба иқтисодиёти таракқиёбандаи Тоҷикистон оварда расонд. Базаи меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва сохтори идорақунии нақлиёт тағйир ёфт.

Ташаққули тамоюли болоравии иқтисодӣ ва беҳтаршавии сатҳи зисти аҳолб аз соли 1999 сар қарда, ба ағзоиши талаботи табиии қабулт пардохт нисбат ба хизматрасонии нақлиётӣ мусоидат намуд. Мутобиқи маълумоти расмии оморӣ солҳои 2000-2010 комплекси нақлиёти Чумҳурии Тоҷикистон дар маҷмўъ талаботи рўзағзуни ҳамлу нақли бору мусоғиронро қонё қард.

Омили асосие, ки ба ағзоиши борқашонӣ таъсир расонд, зиёд шудани ҳақми маҳсулоти сохтмониву саноатӣ буд. Бояд ғуфт, ки қариб 70 ғоиз интиқоли борҳои хоҷағии халқ ба соҳаи нақлиёти автомобилӣ рост меояд.

9) Дар баробари ин бояд қайд қард, ки як қатор мушқилиҳои қой доранд, ки метавонанд дар маҷмўъ ба тамоюли мусбии солҳои охир таъсир расонанд.

Аз қумла:

-зиёд будани (дар баъзе ноҳия ва зерсоҳаҳо 50-70 фоиз) хӯрдашавии таркиби ҳаракаткунанда (қатораҳо, автомобилҳо);

-чараёни талйирёбии нархҳои хизматрасонии нақлиётӣ, ки ба таври устувор сатҳи таваррумро баланд мебардорад;

-ҳаҷми зиёди сохтмонҳои нотаом ва сари вақт ба истифода надодани иншооти магистрالي инфрасурукураи нақлиётӣ;

-нисбатан паст будани сатҳи бехатарии фаъолияти комплекси нақлиётӣ.

10) Зуҳури минбаъдаи ин мушкилиҳо ба ҳолате оварда мерасонад, ки комплекси нақлиёт қудрати иҷро кардани талаботи рӯзафзуни иқтисодиёти ҷумҳуриро аз даст медиҳад. Он метавонад ба суръати баланди фаъолияти амалии субъектҳои хоҷагидор, маҳсулнокии фаъолияти онҳо таъсири манфӣ расонида, инчунин ҷиҳати амалисозии тадбирҳои иҷтимоӣ-иқтисодии рушди ҷумҳурӣ, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраҳои дарозмӯҳлат оид ба афзоиши ММД ба нақша гирифта шудааст, садди роҳ гардад.

Солҳои охир аз ҳисоби муҳайё намудани муҳити рақобати озод ва пурзӯркунии назорати давлатӣ, рушди устувору мунтазами қонё намудани талаботи бозор нисбати хизматрасониҳои нақлиётӣ (боркашонӣ ва мусофирбарӣ) таъмин гардид.

Мутобиқи натиҷаи нишондиҳандаи солҳои 2008-2010 ҳаҷми хизматрасониҳои нақлиётӣ тавассути ҳамаи соҳаҳои нақлиёт дар ҳолати пайвастаи рушд қарор дошта, ҳаҷми миёнаи солони рушд дар самти боркашонӣ 2,5-3,0 ва мусофирбарӣ 4,5-5,0 фоизро ташкил медиҳад.

Суръати афзоиши ҷудо намудани маблаъ барои таъмиру нилоҳдории роҳҳои автомобилгарди истифодаи умум дар баробари афзудани сармоягузори инвентитсионӣ бо мақсади сохтмон ва таҷдиду барқарорсозии онҳо хеле баланд буда, имконият фароҳам овард, ки тайи 4-5 соли охир дар ҷумҳурӣ зиёда аз 2300 км роҳҳо, 21,4 км нақбҳо ва долонҳои зиддитармавӣ ва қариб 200 адад пулҳои хурду миёна бо дарозии тӯлонии 8,2 км таҷдид ва сохта шуда, мавриди истифодабарӣ қарор мегиранд.

11) Нақлиёти автомобилӣ дар иқтисодиёти ҷумҳурӣ нақши муҳим мебозад, зеро ҷузъи асосии инфрасурукураи истехсоли мебошад. Зиёда аз 90 фоиз ҳамлу нақли бору мусофир дар дохили ҷумҳурӣ тавассути нақлиёти автомобилӣ сурат мегирад.

Ҳаҷми умумии боркашонӣ ва мусофирбарӣ тавассути нақлиёти автомобилӣ дар давраи солҳои 1992-2000-ум тамоюли пастравӣ дошта, аз соли 2001 сар қарда, он тамоюли пайвастаи баландравиро доро гардидааст. Баландравии миёнаи ин нишондиҳандаҳо дар солҳои 2008-2010 боркашонӣ 21,7 фоиз ва мусофирбарӣ 4,4 фоизро ташкил медиҳад.

Таҳлили парки воситаҳои нақлиёти автомобилӣ аз рӯи мӯҳлати истифодабариашон қўҳнашавии пайдарҳамии онҳоро нишон медиҳад. Масалан, теъдоди автомобилҳои боркаш ва автобусҳои, ки мӯҳлати истифодашон аз 10 сол гузаштааст, то 80 фоиз зиёд шудааст.

Бояд қайд кард, ки дар соли 2010 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 297272 адад воситаҳои нақлиётӣ ба қайд гирифта шудааст, ки нисбати соли 2000 111588 адад

зиёд мебошад, ки 80 фоизи он автомобилҳои сабукрав ва 14 фоиз боркаш ва 6 фоизи он автобусҳо мебошанд.

Соҳаи нақлиёти автомобилӣ бо суръати баланд ҷайрндавлатб ва хусусб гардонида шуд ва вобаста ба ии раванд бояд қайд кард, ки мониторинги равишҳои истеҳсолии дар соҳа айнаи ҳол баамалоянда хеле коҳиш ёфт.

Масалан, алҳол механизми мониторинги нишондодҳои техникӣ-иқтисодӣ (мўҳлати фаъолияти воситаҳои нақлиётӣ, истифодабарии иқтидори борбардорӣ, мусофирљунҷоишии воситаҳо, андозаи саҳеҳи масири тайнамуда дар мўҳлати муайян, ҳаҷми қорҳои иҷрошуда ва ҷайра) ва ҳисобгирии омории ин нишондиҳандаҳо дар дар баҳши хусусии нақлиёти автомобилӣ қорӣ нагардидааст. Дар натиҷа фаъолияти нақлиёти автомобилӣ ба таври шартӣ баҳогузорӣ мешавад ва ҳисоботҳои оморӣ барқанор мемонанд. Ба ин раванд бо бо истифодаи иҷозатномаи патентӣ ҳамчун соҳибқори ннфиродӣ фаъолият намудан низ дар бозори хизматрасонии нақлиётӣ мусоидат менамояд.

12) Соли 1994 дар асоси шўъбаи Душанбегии роҳи оҳани Осиёи Марказӣ роҳи оҳани Тоҷикистон таъсис ёфтааст. Дарозии хати он 679,9 км роҳҳои асосӣ буда, 61,5 километри он духатта аст.

Роҳи оҳани тоҷик дорои 33 истгоҳ мебошад. Аз ҷумла, дар минтақаи марказӣ 10, дар минтақаи шимолӣ 10 адад ва дар минтақаи ҷанубӣ 13 адад мебошад.

Соли 1999 роҳи оҳани нави Қўрљонтеппа-Қўлоб ба истифода дода шуд, ки дарозиаиш 132 километр мебошад.

Айнаи замон роҳи оҳани Тоҷикистон аз се хати аз ҳам ҷудо (марказӣ, шимолӣ ва ҷанубӣ) иборат аст. Ҳамаи ин минтақаҳо тавассути қаламрави Ўзбекистон ва Туркманистон пайваस्त мешаванд.

Айнаи ҳол дар тавозуни Роҳи оҳани Ҷумҳурии Тоҷикистон 2128 вағони борқаш, 397 вағони мусофирбар ва 55 локомотив мавҷуданд. Соли 2010 ҳаҷми умумии борҳои бо роҳи оҳан интиқолшуда 10439,9 ҳазор тоннаро ташкил дод, ки аз ин 4927,1 ҳазор тоннааш борҳои транзитӣ мебошад.

Қитъаи шимолӣ роҳи оҳан бештар тараққикарда мебошад, ки тавассути он 66,7фоиз ҳаҷми умумӣ ва 100 фоиз борҳои транзитӣ интиқол меёбанд.

Аз теъдоди умумии мусофирон (593,8 ҳазор мусофир), ки дар соли 2010 интиқол дода шудаанд, танҳо 0,9 ҳазор мусофир ба интиқоли транзитӣ рост меоянд.

13) Нақлиёти ҳавоӣ бо суръати баланди интиқоли мусофиру бор нисбати дигар баҳшҳои нақлиётӣ фарқ мекунанд. Вале арзиши аслии хизматрасонии он баланд буда, аз вазъи обу ҳаво, ҳамчунин андозаи маҳдуд ва ҳаҷми борҳои интиқолдиҳанда вобаста аст. Аз ин рӯ, ин баҳши комплекси нақлиёт бештар ба интиқоли мусофирони ба сафари дур бароянда, интиқоли ғаврии борҳои ҳаҷман хурд ва гаранбаҳо нигаронида шудааст.

Фаъолияти нақлиёти ҳавоии ҷумҳурӣ тавассути 4 фурудгоҳи байналмилалӣ бо 3 ширкати ҳавопаймоии ватанӣ дар 58 ҳазор километр хатҳои ҳавопаймоӣ ба роҳ монда шудааст.

Теъдоди умумии ҳавопаймоҳо дар ҷумҳури 37 адад, аз он 33 адад тайёра ва 4 адад ҷарҳбол мебошад. Айни замон аз теъдоди умумии ҳавопаймоҳо 45 фоизи тайёраҳо ва 75 фоизи ҷарҳболҳо коршоям мебошанд.

Истифодабарандагони ҳавопаймоҳо дар ҳатсайрҳои байналмилалӣ асосан тайёраҳои рақобатнопазири истеҳсоли кишварҳои ИДМ-ро истифода мебаранд. Барои баланд бардоштани фаъолияти хизматрасонии ҳавопаймоӣ ва ташкил рақобат дар ҳатсайрҳои байналмилалӣ аз соли 2007 то инҷониб ширкатҳои ватанӣ 8 адад тайёраҳои замонавии "Боинг"-ро, ки ҷавобгӯи талаботҳои байнамилалианд, харидорӣ намуда, мавриди истифодабарӣ қарор додаанд ва соли 2010 зиёда аз 90 фоизи интиқоли байналмилалии мусофирон тавассути ин тайёраҳо анҷом дода шудааст.

Ҳамлу нақли ҳавопаймоии байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Федератсияи Русия 87,0 фоиз, Ҷумҳурии Халқии Хитой 4,7 фоиз ва Туркия 4,1 фоизро ташкил медиҳад. Парвозҳои боқимонда ба Ҷумҳурии Қазоқистон, Ҷумҳурии Қирғизистон, Ҷумҳурии Ислонд Эрон ва Аморти Муттаҳиди Араб анҷом дода шудаанд.

Бояд қайд кард, ки 45,0 фоизи ҳамлу нақли мусофирони байналмилалӣ ба ҳавопаймоёни ватанӣ рост меоянд. Қариб 70,0 фоизи парвозҳои байналмилалӣ аз фурудгоҳҳои шаҳрҳои Душанбе, 28,0 фоиз аз Хучанд ва 2,0 фоиз аз Қўргонтеппа ва шаҳри Қўлоб анҷом дода мешаванд.

14) Роҳҳои автомобилгарди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар комплекси нақлиётӣ дорой мавқеи махсус мебошанд.

Ҳоҷагии роҳҳои ҷумҳури дар солҳои истиқлол ба тарзи кулӣ дигаргун шудааст. Сохтмон ва таҷдиди роҳу нақбҳо, ки робитаи ҳамасолаи маркази ҷумҳуриро бо ҳамаи минтақаҳо таъмин менамояд, босуръат идома доринд.

Дар давраи солҳои 2005-2010 лоиҳаҳои, таҷдиду бунёди роҳҳои автомобилгарди Душанбе-Хучанд-Чанок (сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон), Душанбе-Рашт-Қарамиқ (сарҳади Ҷумҳурии Қирғизистон), Душанбе-Қўлоб-Хоруль-Қулма (сарҳади Ҷумҳурии Халқии Хитой) ва Душанбе-Қўрғонтеппа-Панҷи Поён (сарҳади Ҷумҳурии Ислонд Афғонистон) ва як қатор лоиҳаҳои дигари муҳим татбиқ гардиданд.

Айни замон дарозии роҳҳои автомобилгарди истифодаи умум 13968 кмлометр ва роҳҳои автомобилгарди ҷайри истифодаи умум 12791 километрро ташкил медиҳанд.

Тавсифи зичии шабакаи роҳ яке аз нишондиҳандаҳои анъанавист, ки талабот ба манбаъҳои рушди инфраструктураи нақлиётро муайян мекунад. Ин нишондод мавриди муайян кардани афзолияти ҳамлу нақли бору мусофирон байни нақлиёти автомобилӣ роҳи оҳан махсусан муҳим аст.

Зичии шабакаи роҳ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба 1000 км² дар соли 2010 187,0 км (аз ҷумла, дар роҳҳои болопўшашон саҳт 104,4 км)-ро ташкил дод, ки дар нисбати кишварҳои дорой иқтисодиёти пешрафта (ШМА-600, Канада-300 км/1000м²) хеле паст аст.

Роҳҳои ҷумҳуриявӣ шараёни асосианд ва шабакаи роҳҳоеро ташкил медиҳанд, ки индексатсия шуда, аз 17 роҳи байналмилалӣ ва 86 роҳи ҷумҳуриявӣ таркиб ёфтаанд.

Бо яд гуфт, ки мутобиқи таснифоти қабулшудаи роҳҳо дар ҷумҳурӣ қариб роҳҳои категорияи I вуҷуд надошта, ҳамагӣ 1,1 фоиз ҳамаи роҳҳо ба категорияи II мансубанд. Бидуни ин 23,1 фоиз роҳҳои ҷумҳуриявӣ ва 84,1 фоиз роҳҳои маҳаллӣ ба категорияи V тааллуқ доранд.

Аз рӯи намуди болопӯш 28,0 фоиз дарозии роҳҳо асфалтпӯш, 45,0 фоиз шальалпӯши бо мум коркардшуда, боқимондаи 27,0 фоиз шальалпӯши бо мум омехта нашудаанд.

Дар байни роҳҳои дигари ҷумҳуриявӣ 42,0 фоиз камтар аз 10 км ва 92,0 фоиз камтар аз 50 км дарозӣ доранд. Аз ин 96,5 фоизро роҳҳои дохилиноҳиявӣ, боқимондаи 3,5 фоизро роҳҳои байниноҳиявӣ, ки дар ҳудуди зиёда аз як ноҳия ҷойгиранд, ташкил медиҳанд.

Мутобиқи тавсифоти техникӣ ин роҳҳо ба категорияи II- V мансубанд. Аз ин, зиёда 46,0 фоиз аз рӯи дарозиашон ба категорияи III, 41,0 фоиз ба категорияи IV ва қариб 13,0 фоиз ба категорияи V дохил мешаванд. Аз байни онҳо 1385,4 км роҳҳо нисбат ба роҳҳои дигар аҳамияти зиёди иҷтимоӣ-иқтисодӣ дошта, дар онҳо нисбатан шиддатнокии бештари ҳаракат ба қайд гирифта шудааст.

Ҳамчунин 1261 номгӯи роҳҳои маҳаллӣ ҳастанд, ки дарозии умумиашон 8684 километр буда, нуқтаҳои аҳолинишини деҳотро ба ҳам пайваستا. (V, роҳҳои асосӣ мебароянд. Дарозии ин роҳҳо (зиёда аз 60,0 фоиз) аз 5 км камтар ва 32,0 фоиз зиёда аз 25 км мебошанд.

Дарозии роҳҳои идораву муассисаҳо 12791 километрро ташкил медиҳанд. Инҳо асосан роҳҳои саноатӣ, технологӣ ва фаръие мебошанд, ки дар иншооти гуногун ҷойгиранд. Роҳҳои мазкур роҳҳои истифодаи умум набуда, дар мувозина ва маблалгузориҳои якҷанд вазорату идораҳо, кумитаҳо ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо қарор доранд.

Тоҷикистон дар шабакаи роҳҳои автомобилгарди Осиё ҷойгир буда, бо Ҷумҳурии Ўзбекистон, Ҷумҳурии Қирғизистон, Ҷумҳурии Ислонд Афғонистон ва Ҷумҳурии Халқии Хитой ҳамсарҳад мебошад. Қад-қадӣ сарҳади Тоҷикистон 25 гузаргоҳи сарҳади давлатӣ мавҷуд аст. Аз ҷумла 17 адад дар сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон, 5 адад дар сарҳади Ҷумҳурии Қирғизистон, 2 адад дар сарҳади Ҷумҳурии Ислонд Афғонистон ва як нуқта дар сарҳади Ҷумҳурии Халқии Хитой ҷойгиранд.

15) Мақсади бунёди коридорҳои нақлиётӣ байналмилалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз баланд бардоштани самаранокии ҳамлу нақли тижоратии хориҷӣ ва таъмини кафолати амалӣ шудани онҳо дар асоси қарордоду тафохумҳо, ки беҳатарии иқтисодии кишварҳоро таъмин мебахшанд, иборат мебошанд.

Коридорҳои транзитӣ ва хатсайрҳои интермодалӣ (мултимодалӣ), ки аз Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаранд, робита бо кишварҳои ИДМ, бо шимоли Афғонистон, Покистон, Ҳиндустон, Хитой, ҳамчунин кишварҳои халиҷи Форс ва давлатҳои ин минтақаҳо таъмин менамоянд.

Ҳамлу нақли байналмилалии борҳо асосан тавассути 12 нуқтаи иҷозатномавӣ сурат мегирад, ки дар он ҷо онҳо тафтиш ва ба қайд гирифта мешаванд.

Ба бозори хизматрасонии автомобилӣ ва хатсайрҳои байналмилалии автомобилӣ монеаҳои гуногун таъсири манфӣ мерасонанд. Натиҷаи монеаҳои ин амалҳо маҳдудкунии дастрасӣ ба бозор, баланд бардоштани нархи бурда расонидани борҳо, зиёдшавии мўҳлати расонидан, пастравии самаранокии ҳамлу нақли автомобилӣ ва ниҳоят, коҳиши рақобатпазирии борҳои тиҷоратии хориҷӣ мебошад. Шакли нави воридшудаи ҳуҷҷати гумрукӣ, бақайдгирии бору воситаҳои нақлиёти автомобилӣ вақти тартибдиҳии онҳоро махсусан барои борҳои транзитӣ хеле кам кард. Тартиби ҳаракати васоити нақлиёти автомобилӣ калонҳаҷми боркашонӣ бо истифода аз китобчаҳои махсуси ТИР низ сабук карда шуд. Ҳамчунин коркарди пешакии иттилоот ва ҳуҷҷатҳои электронӣ аз тарафи хадамоти сарҳадӣ-гумрукӣ дар сурати пешакӣ додани иттилоот ба роҳ монда шудааст.

Нақлиёти бартаридошта, ки ба ҳамлу нақли бору мусофирон ба хориҷи кишвар машъул аст, нақлиёти роҳи оҳан аст. Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки аз ҳамаи ҳамлу нақли байналмилалии мусофирон 25,9 Ҷ тавассути роҳҳои автомобилгард, 32,0 Ҷ бо роҳи оҳан ва 40,9 Ҷ бо тайёраҳо анҷом дода мешаванд. Боркашонии байналмилалӣ асосан бо нақлиёти роҳи оҳан (95,9 Ҷ) ва автомобилӣ (3,5 Ҷ) сурат мегирад.

Ҳамлу нақл ба масофаи тўлонӣ, ба ҳисоби миёна 1421 км барои нақлиёти роҳи оҳан идеалӣ маҳсуб меёбад ва эҳтимол дорад, ки ин соҳа мавқеи бартарияти худро нигоҳ медорад.

Системаи босамари ҳамлу нақл бо даромадаш ҷузъи таркибии иқтисодӣ аст. Ҷойгиршавии ҷуљрофии Тоҷикистон барои васли Осиёи Шарқию Ҷанубӣ (Ҷумҳурии Ислонд, Афғонистон, Ҷумҳурии Халқии Хитой, Покистон, Ҳиндустон, Малайзия ва Сингапур), ҳамчунин кишварҳои Осиёи Марказӣ, ИДМ ва Осиёи Ҷанубу Љарбӣ ба мувофиқ аст.

Ташкили минтақаҳои озоди иқтисодӣ дар вилоятҳои Суљду Хатлон барои рушди иқтисодии коридорҳои байналмилалӣ мусоидат карда метавонад. Мутобиқкунии минбаъдаи чараҳои моддию иттилоотониро вобаста аз вазъи бозор ва таъмини иқтисодиёти рақобатпазири комили муассисаҳои нақлиётиро тавассути мукамалгардонии коммуникатсия ва таъсиси системаҳои логистикӣ минтақавӣ метавон ба даст овард, ки ин система тамоми занҷираи гардиши мол ва робитаҳои самараноки байни борфиристонанда ва қабулкунандаро фаро мегирад.

4. Барномаи рушди соҳаҳо то соли 2025

16) Бо баҳисобгирии натиҷаҳои таҳлили вазъи соҳаҳои ҷудогонаи нақлиёти ҷумҳурӣ ва вазифаҳои тибқи Стратегияи миллии рушд ва дигар барномаҳои миёнамўҳлату дарозмўҳлати рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар муайянгардида, инчунин ноил гардидани ба ҳадафи асосӣ амалӣ намудани вазифаи стратегияи раҳо бахшии пурраи кишвар аз бунбасти коммуникатсионӣ ва ба кишвари транзитӣ дар минтақа табдил додани он Барномаи мақсадноки давлатии рушди соҳаҳои нақлиёти ҷумҳурӣ барои давраҳои муайян кўтоҳмўҳлат то соли 2015, миёнамўҳлат то соли 2020 ва дарозмўҳлат то соли 2025 таҳия гардидааст.

§ 1 Рушди соҳаи нақлиёти автомобилӣ

17) Дар давраи кўтоҳмўҳлат инвеститсияи давлатӣ барои харидани автобусу троллейбусҳо барои шаҳри Душанбе ва маркази вилоятҳо равона мегардад. Соҳибкорони инфиродӣ тибқи қарзҳои имтиёзнок асосан ба интиқоли байнишаҳрию байналмилалӣ мусофиру борҳо, ҳамчунин ба интиқоли маҳаллӣ, ки бо автобусҳои хурд ба роҳ монда мешавад, ҷалб мегарданд.

Дар ин давра таъсиси шабакаи марказҳои логистикӣ аҳамияти ҷумҳуриявиро дорад дар шаҳрҳо, вилоятҳои марказҳои ноҳиявӣ, ҳамчунин марказҳои логистикӣ байналмилалӣ дар шаҳрҳои Ваҳдату Хучанд ва Панҷи поён дар назар аст. Дар давраи солҳои 2012-2014 сохтмони терминалҳои байналмилалӣ автомобилӣ наздисарҳадӣ ба нақша гирифта шудааст.

Дар давраи миёнамўҳлат бунёди парки троллейбусҳо, зеристгоҳҳои кашанда, шабакаи кашанда дар шаҳрҳои Қўрълонтеппаю Қўлоб ва инчунин пешниҳоди қарзҳои имтиёзнок ба интиқолдиҳандагони байналмилалӣ барои харидани воситаҳои нақлиёти автомобилӣ мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ пешбинӣ шудааст.

Афзоиши теъдоди мусофирон ва дарназардошти афзоиши табиӣ аҳоли тақозо менамояд, ки дар давраи дарозмўҳлат дар самтҳои атрофи пойтахт -шаҳрҳои Ваҳдат, Турсунзода, ноҳияи Ҳисор ва шаҳраки Сомонии ноҳияи Рўдакӣ, инчунин шаҳрҳои Қўргонтеппа ва Сарбанд хатҳои наздишаҳрии троллейбусҳо ба роҳ монда мешаванд.

Дар ин давра чун дар давраи миёнамўҳлат ба интиқолдиҳандагони байналмилалӣ барои харидани воситаҳои нақлиёт додани қарзҳои имтиёзнок пешбинӣ шудааст, ки он шартан 0,5 млн. доллар дар як сол аст.

Нақшаи сармоягузори барномаи рушди нақлиёти автомобилӣ бо муайянсозии ҷорабиниҳои асосӣ дар ҷадвали зерин оварда мешавад.

ҷадвали 1

Барномаи рушди нақлиёти автомобилӣ истифодаи умум

(ба ҳис. млн. доллари ШМА)

№	Нишондиҳандаҳо	Давра			Ҳамагӣ	Мақомоти иҷрокунанда
		то соли 2015	то соли 2020	то соли 2025		
1	Лоихаи рушди нақлиёти ҷамъиятии шаҳри Душанбе	6,2	4,9	11,1	Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Душанбе	
2	Таъсиси Марказҳои логистикӣ аҳамияти ҷумҳуриявиро	1,5		1,5	Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии	

		Тоҷикистон			
		(минбаъл-ВН			
		ҚТ)			
3	Соҳтмони терминалҳои наздисарҳадӣ	15,0		15,0	ВН ҚТ
4	Харидории воситаҳои нақлиёт барои ҳамлу нақли байналмилалӣ	1,5	2,5	3,0	7,0 Корхонаю муассисаҳои нақлиётӣ
5	Соҳтмони парки троллейбусҳо, шабакаи кашиш ва зеристгоҳҳо дар шаҳрҳои Қўрълонтеппа ва Сарбанд		4,0	15,0	мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳрҳои Қўрълонтеппа ва Сарбанд
6	Соҳтмони парки троллейбусҳо, шабакаи кашиш ва зеристгоҳҳо дар шаҳри Қўлоб				мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Қўлоб
7	Соҳтмони парки троллейбусҳо, шабакаи кашиш ва зеристгоҳҳо дар шаҳрҳои Ваҳдат, Турсунзода, ноҳияи Ҳисор ва шаҳраки Сомонии ноҳияи Рӯдакӣ		5,5	10,5	16,0 мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳрҳои Ваҳдат, Турсунзода, ноҳияи Ҳисор ва шаҳраки Сомонии ноҳияи Рӯдакӣ
Р					
	доллари ШМА	24,2	36,9	17,5	78,6
	Ҳамагӣ				
	сомонӣ	106,6	162,4	77,0	346,0

§ 2. Рушди нақлиёти роҳи оҳан

18) Таҳлили вазъи соҳа нишон медиҳад, ки маблаъгузориҳо ба инфрасохтори роҳи оҳан нисбат ба бахшҳои дигари нақлиёт фойданокии бештаре дорад.

19) Татбиқи нақшаи инфиродии реструктуризатсияи корхонаи воҳиди давлатии "Роҳи оҳани Тоҷикистон" имконияти воқеъро барои ҷалби сармояи хусусӣ ба соҳаҳои мухталифи нақлиёти роҳи оҳан таъмин месозад:

-саривақт иваз кардани шпалҳо ва дар ин замина таъмин намудани бехатарии ҳаракати қаторҳо;

-иваз намудани релсҳои фарсудашуда, нишонакҳо ва истифодабарӣ аз релсҳои Р-65, ки мӯҳлати тӯлонии истифодабарӣ доранд; -азнавсозии парки локомотиву вагонҳо;

-таҷдиди сеҳҳои таҷдиди вагону локомотивҳо бо мақсади камхарҷ сохтани истифодабарии вагону локомотивҳо;

-таъмин намудани шароити мувофиқ барои инкишофи ҳамлу нақли интермодалӣ.

Дар тӯли ин давра ҳамчунин асосноккунии дақиқи техникӣ-иқтисодӣ ва молиявӣ барои бунёди шабакаҳои муҳими роҳи оҳани Колхозобод-Панҷи Поён-сарҳади Ҷумҳурии Ислонии Афғонистон, Ваҳдат-Қарамик (сарҳади Ҷумҳурии Қирғизистон), пайвастшавии роҳи оҳани Тоҷикистон (Айваҷ) тавассути Афғонистон ба роҳи оҳани Туркманистон ва Шимол-Ҷануб, ки робитаи маркази ҷумҳуриро бо вилояти Сулҳ таъмин мекунанд, гузаронида мешавад.

20) Дар давраи кӯтоҳмӯҳлат:

-сохтмони роҳи оҳани минтақаи Ваҳдат-Ёвон барои рушди ояндаи роҳи оҳани Душанбе-Қўрълонтеппа идома меёбад;

-ивазкунии шпалҳо, шальал ва навосозии роҳҳо идома меёбад;

-тадбирҳо нисбати таъмир ва нигоҳдории 150 пул, аз байн бурдани зангзанию фарсудашавӣ ба мақсади пешгирии вайроншавии минбаъда андешида мешаванд;

-20 адад локомотиви шоҳроҳӣ ва 9 адад гашторӣ (манёврӣ) харидорӣ карда мешаванд.

21) Дар давраи миёнамӯҳлат:

-корҳои ивазкунии шпалҳо ва роҳҳои релсӣ бо назардошти азнавсозии релсҳо идома меёбанд;

-55 пул таҷдид карда мешаванд;

-7 адад локомотиви шоҳроҳӣ харидорӣ карда мешаванд;

- харид ва барқарорсозии вагонҳои боркаш;

-сохтмони роҳи оҳани Ваҳдат-Қарамик (сарҳади Ҷумҳурии Қирғизистон) Колхозобод-Панҷи поён - сарҳади Ҷумҳурии Ислонии Афғонистон ольоз меёбад.

Дар ин давра инчунин барои маблағгузории хатҳои сайри камдаромад ҳар сол аз 0,4 то 0,5 млн. доллар пешбинӣ карда мешаванд.

22) Дар давраи дарозмӯҳлат:

-корҳои ивазкунии шпалҳо ва роҳҳои релсӣ бо назардошти азнавсозии релсҳо идома меёбанд;

-10 пулҳо таҷдид карда мешаванд;

-вагонҳои боркаш пурра нав карда мешаванд;

-депои локомотивҳо таҷдид карда мешаванд;

-сохтмони роҳи оҳани Шимол-Ҷануб ольоз меёбад.

Сармоягузори хатсайрҳои наздишаҳрии камдаромад то соли 2025 ба ҳисоби миёна дар як сол аз 0,6 млн. доллар дар назар дошта шудааст.

ҷадвали 2

Маблаъгузори ба рушди нақлиёти роҳи оҳан

(ба ҳисоби млн. доллари ШМА)

№	Давра	Нишондиҳандаҳо			Ҷамағӣ	Мақомоти иҷроқунанда
		2015	2020	2025		
1	Харидории локомотивҳо	8,0	39,2	33,0	80,2	Корхонаи воҳиди давлатии "Роҳи оҳани Тоҷикистон"
2	Сохтмони роҳи оҳани Ваҳдат - Қарамик		660,0	825,0	1485,0	ВН ҚТ
3	Харидории вагонҳо	16,0	21,68	11,0	48,68	Корхонаи воҳиди давлатии "Роҳи оҳани Тоҷикистон"
4	Сохтмони роҳи оҳани Колхозобод-Панҷи поён-сарҳади		124,7		124,7	ВН ҚТ
	Чумхурии Исломии Афғонистон					
5	Сохтмони роҳи оҳани китъаи Ваҳдат- Ёвон	180,0			180,0	ВН ҚТ
6	Беҳтарсозии қабати болоии роҳи оҳан		30,0	27,0	57,0	Корхонаи воҳиди давлатии "Роҳи оҳани Тоҷикистон"
7	Таҷдид ва нигоҳдорӣ пулҳо		7,5	9,0	16,5	Корхонаи воҳиди давлатии "Роҳи оҳани Тоҷикистон"

8 Сотмони роҳи оҳани						3900,0 3900,0 ВН ҚТ	
Шимол -Чануб							
долларӣ ШМА	204,0	883,1	4805,0	5892,1			
Ҳамагӣ							
сомонӣ	897,6	3885,2	2142,0	25924,8			

§3 Рушди нақлиёти ҳавоӣ

24) Дар асоси таҳлилҳои гузаронидашуда, ҳамчунин асосноккунии техникӣ, молиявӣ ва иқтисодӣ андешидани тадбирҳои зарурӣ оид ба татбиқи инвестицияи давлатӣ дар бахши авиатсияи граждони дар назар дошта шудааст.

Таҷдиди сохторӣ ва гузаронидани ислоҳот дар соҳа идома дода шуда, фароҳамсозии арсаи меъёрию ҳуқуқи мувофиқ ба рақобати озоди бозори хизматрасонӣ барои иштирокдорони нави бозор таҳким меёбад.

25) Дар давраи кўтоҳмўҳлат сохтмони терминали фурудгоҳи байналмилалии Душанбе ба анҷом расонида мешавад. Дар давраи номбаршуда ҳамчунин азнавкунии парки ҳавопаймоҳо ва дастгоҳҳои КВД "Тоҷикаэронавигатсия" дар назар аст.

26) Дар давраи миёнамўҳлат хусусигардонии корхонаҳои саҳомии сохтори авиатсияи граждони дар назар гирифта шудааст, ки онҳо фаъолияти худро дар шароити рақобатнокӣ ба роҳ монда, аз ҳисоби бучети давлатӣ кўмаки молӣ нахоҳанд гирифт. Корхонаҳои фуруши чиптаҳо, нуқтаҳои маводи сўхт, хўроқворӣ, меҳмонхонаҳои марбути соҳа низ хусусӣ гардонида мешаванд.

27) Дар давраи рушди миёнамўҳлат татбиқи лоиҳаҳои инвестиционии зерин дар назар аст:

-чой кардани пункти нави фармоишӣ-танзимгарӣ (ПФТ) дар шаҳри Душанбе; - таҷдиди хатти парвоз ва пайроҳаи гашти тайёраҳо дар фурудгоҳи Кўлоб;

-дарозкунии хатти парвози фурудгоҳи Қўрљонтеппа ба 800 метр, таҷдиди пайроҳаи гардиш; -азнавсозии фурудгоҳи байналмиллалӣ Қўрљонтеппа.

28) Масъалаи маблағгузорию хизматрасонӣ дар хатсайрҳои ҳавоим дохилӣ дар асоси озмуни байни ҳамаи провайдерҳо ҳал мегардад. Қарордодҳо дар асоси баҳогузорию ба афзалиятнокии нархи эълоншуда ва сифати баланди хизматрасонӣ ва субсидияҳои пешниҳодшаванда баста мешаванд.

Идоракунии ҳаракати ҳавоӣ аз тарафи давлат нигаҳдорӣ карда мешавад, вале маблағҳои чамъшуда бояд ҳарочоти дарозмўҳлатро бипўшонанд.

29) Дар давраи дарозмўҳлат (пас аз соли 2019) сохтмони хатти дуҷуми парвоз дар фурудгоҳи Душанбе ба маблағи умумии 40 млн. доллар ба нақша гирифта шудааст.

Ҳамчунин таҷдиди фурудгоҳҳои маҳалӣ барои истифодабарии авиатсияи хурд ољоз меёбад. Истифодаи авиатсия дар хоҷагии қишлоқ ва ҷангали кишвар низ вусъат меёбад.

30) Маблаъгузории рушди авиатсияи граждании чумхурӣ барои давраи то соли 2025 дар ҷадвали 3 оварда шудааст.

ҷадвали 3

Сармоягузории рушди авиатсияи гражданий

(ба ҳисоби млн. доллари ШМА)

№	Давра			Ҷамағӣ	Мақомоти иҷрокунанда	
	2015	2020	2025			
1	Соҳтмони терминали байналмилалӣ дар шаҳри Душанбе	32,5		32,5	ҶСК "Фурудгоҳи байналмилалӣ Душанбе"	
2	Харидории ҳавопаймоҳо	27,5		27,5	ҶСК "Тоҷик Эйр", ширкатҳои ҳавопаймоии хусусӣ	
3	Азнавсозии дастгоҳҳои аэронавигатсионӣ	20,0		20,0	КВД "Тоҷик-аэронавигатсия"	
4	Соҳтмони маркази танзимӣ дар фурудгоҳи Қўрълонтеппа ва пайроҳаи гардиш дар фурурудгоҳи Кўлоб		64,5	64,5	ҶСК "Фурудгоҳи байналмилалӣ Қўрълонтеппа" ҶСК "Фурудгоҳи байналмилалӣ Кўлоб"	
5	Соҳтмони хати дуҷуми парвоз дар фурудгоҳи шаҳри Душанбе		40,0	40,0	ҶСК "Фурудгоҳи байналмилалӣ Душанбе"	
6	Хизматрасонӣ дар хатсайрҳои ҳавоии дохилӣ		2,5	2,5	мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Душанбе	
7	Таҷдиди фурудгоҳҳои маҳалӣ		3,0	3,0	6,0	ноҳияҳо
8	Азнавсозии фурудгоҳи шаҳри	50,0		50,0	ҶСК "Фурудгоҳҳои	

Кўрълонтетпа				байналмилалии
				Кўрълонтетпа"
доллари ШМА	130,0	67,5	45,5	243,0
Хамағй				
сомонй	572,0	297,0	200,3	1069,2

§4 Рушди шабакоти роҳҳои автомобилгард

31) Таҳлили вазъи роҳҳои автомобилгарди ҷумҳурӣ нишон медиҳад, ки тахминан 75 Ҷоиз болопӯши асфалтии роҳҳои мақоми ҷумҳуриявӣ дошта пурра ё қисман хароб шуда, аз 60 то 80 Ҷоиз шабакаи роҳҳо бе таҷдиди Ҷаврӣ аз истифода пурра мебароянд. Суръати ҳаракат дар 48 Ҷоизи шабакаи роҳҳо аз 35 км/соат беш нест. Пас аз пурра таҷдид ёфтани роҳҳо дар назар аст, ки шабакаи роҳҳо барои ҳаҷми ҳаракати пешбинишаванда то соли 2025 имконпазир хоҳад гашт.

Маблаъгузориҳои умумӣ барои таҷдиди роҳи байналмилалии Ваҳдат-Данълара, ки сохтмони нақби Чормалъзак низ ба он дохил мешаванд ва дар робита бо бунёди сарбанди Роълун барои ба анҷомрасии роҳи 75 км ивазкунандаи роҳи зериобмондаи байни Обигарм-Нуробод, дар масири роҳи Душанбе-Қарамик (сарҳади Қирълъизистон), инчунин идомаи лоиҳаҳои самти Душанбе-Кўлоб-Қалъаи Хумб ва Душанбе-Турсунзода (сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон) дар давраи кўтоҳмўҳлат афзалият дода мешавад.

Дар ин давра ҳамчунин таҷдиди 166 адад пул ба маблаъи умумии зиёда аз 8 млн. доллари ШМА ба назар гирифта шудааст.

Дар Барнома ҷалби сармоягузориҳои барои иҷроиши корҳои таҷдиду барқарорсозии роҳҳои аҳамияти байналмилалӣ дошта, ки дарозии умумиашон 734 км аст, ба маблаъи 161 млн. доллари ШМА дар давраи миёнамўҳлат (солҳои 2014 то 2019) дар назар дошта шудааст.

Дар давраи миёнамўҳлат инчунин таҷдиди пулҳои миёна ва калон ба маблаъи 6,5 млн. доллар пешбинӣ мешавад.

Дар ин давра аз маблаъи умумии 184,1 млн. доллари ШМА барои ниғаҳдориҳои роҳҳои автомобилгарди байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ 128,87 млн. доллари ШМА, барои роҳҳои маҳаллӣ 55,23 млн. доллари ШМА пешбинӣ мешавад.

Дар давраи солҳои 2015-2017 роҳи канориҳои ҷанубии шаҳри Душанбе, ки дарозияш 16,5 км мебошад, ба маблаъи 26,4 млн. доллари ШМА ва роҳи канориҳои шаҳри Хучанд бо арзиши 16,4 мда. доллари ШМА дар давраи солҳои 2018-2019 сохта мешаванд.

Дар ин давра роҳҳои самти байналмилалии Исфара-сарҳади Ҷумҳурии Қирълъизистон (РБ15), Исфара-сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон (РБ17) ва лъайраҳо муҳим ҳисоб меёбанд. Хароҷоти ин лоиҳаҳои нав, ки дарозии умумиашон 1080.1 км аст, 238 млн. доллари ШМА-ро ташкил медиҳанд. Баргашти даромади иқтисодӣ аз маблаъгузориҳои 17,9 Ҷоизро ташкил медиҳад.

Дар давраи дарозмўҳлат (солҳои 2020-2025) имконияти маблаъгузориҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалисозии барномаҳои таҷдид беҳтар

мегардад, вале қарзи имтиёзнок бошад, ҳамчун манбаи асосии маблаъгузори боқӣ хоҳад монд.

Дар давраи дарозмӯҳлат пулҳо ба маблаъи умумии 5,5 млн. доллари ШМА таҷдид мешаванд.

Дар ин давра барои таъмини нигоҳдории роҳҳо дар сатҳи зарурӣ чунда намудани 272,0 млн. доллари ШМА, аз ҷумла барои нигоҳдории роҳҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ қариб 192 млн. доллари ШМА ва барои роҳҳои маҳаллӣ 82,26 млн. доллари ШМА дар назар дошта шудааст.

Ҳамзамон дар ин марҳилаҳо сохтмони иншооти инфрасохтори наздироҳӣ (нуқтаҳои таъмини сӯзишворӣ, хизматрасонии техникӣ, маъзо, кемпинг ва меҳмонхона) пешбинӣ шудааст, ки ба беҳдошти хизматрасонии нақлиётӣ мусоидат хоҳад кард.

32) Нақшаи сармоягузори бунёд, таҷдид ва нигоҳдории роҳҳои автомобилгард ба таври умумӣ вобаста ба таснифоти иҷроиши корҳо ва марҳилаҳо дар ҷадвали 4 оварда шудааст.

ҷадвали 4

Нақшаи сармоягузори таҷдид ва бунёди роҳҳои автомобилгарди ҷумҳурӣ то соли 2025

(ба ҳисоби млн. доллари ШМА)

№	Давра	Мақомоти				Иҷрокунанда	
		То соли 2015	То соли 2020	То соли 2025	Ҳамагӣ		
1	Таҷдид ва сохтмони роҳҳои автомобилгард, аз ҷумла:	км	711,8	1312,1	2141,4	4165,3	ВН ҚТ
	Р						
2	байналмилалӣ	км	609,3	734,0	1080,1	2423,4	ВН ҚТ
	маблаъ		194,8	161,0	238,5	594,3	ВН ҚТ
3	ҷумҳуриявӣ	км	102,5	578,1	1061,3	1741,9	ВН ҚТ
	маблаъ		20,2	92,0	191,2	303,4	ВН ҚТ
4	Таҷдид ва бунёди пулҳо	метри	4854,0	6325,0	5786,0	16965,0	ВН ҚТ
	маблаъ		8,1	6,6	5,5	20,2	ВН ҚТ

5 Сармоягузории нигоҳ-	63,5	166,8	287,4	517,7	ВН ҚТ
дории роҳҳои					
автомобилгард					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
Ҳамагӣ	дол-	501,7	680,0	1152,2	2333,9
	лари				
	ШМА				
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
	сомонӣ	2209,0	2994,0	5073,0	10275,9
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					

Нақшаи сармоягузории қитъаҳои ҷудогонаи роҳҳои автомобилгард дар ҷадвали 5 ва пулҳо дар ҷадвали 6 бо мушаххасгардонии номгӯи қитъаҳо ва давраҳои таҷдид нишон дода шудааст.

ҷадвали 5

Барномаи сармоягузории таҷдиди роҳҳои автомобилгард

Рақам	Минтақаи роҳ	Дарозии	Арзиши	Давраҳои
ва	роҳ, км	умумӣ ба	таҷдид	
индекси		ҳис. долл.		
роҳ				
1	2	3	4	5
	Душанбе-Ҳисор	13,8	8 879 251	кўтоҳмўҳлат
РБ02	+-----+-----+-----+-----+-----+			
	Ҳисор-сарҳади Ҷумҳурии	42,4	27 281 178	кўтоҳмўҳлат
	Ўзбекистон			
+-----+-----+-----+-----+-----+				
	Ваҳдат-Норак	43,0	11 383 863	кўтоҳмўҳлат
+-----+-----+-----+-----+-----+				
	Норак-Данљара	53,0	9 907 661	кўтоҳмўҳлат
РБ04	+-----+-----+-----+-----+-----+			
	Гулистон Кўлоб	35,0	6642095	кўтоҳмўҳлат
+-----+-----+-----+-----+-----+				
	Кўлоб-Қалъаихум	168.1	40 390 059	кўтоҳмўҳлат
+-----+-----+-----+-----+-----+				
РБ09	Қизилқалъа-Кубодиён	47,0	11292878	кўтоҳмўҳлат
+-----+-----+-----+-----+-----+				
РБ 11	Кўрълонтеппа-Панчи Поён	94,0	56 139 000	кўтоҳмўҳлат
+-----+-----+-----+-----+-----+				
РБ 12	Айнӣ-Панҷакент-сарҳади	113,0	22 000 648	кўтоҳмўҳлат
	Ҷумҳурии Ўзбекистон			
+-----+-----+-----+-----+-----+				
РҚ004	Пугус-Сафедорак	18,3	3682465	кўтоҳмўҳлат
+-----+-----+-----+-----+-----+				
РҚ014	Янги Шаҳр-Тандикўл	22,0	2549470	кўтоҳмўҳлат

РҚ 018	256км РБ 07-маркази	4,0	463540	кўтоҳмўҳлат
	Чиргатол			
РҚ019	259км РБ 07-маркази	2,0	231770	кўтоҳмўҳлат
	Чиргатол			
РҚ020	Лахш-фурудгоҳи Лахш	1,6	185416	кўтоҳмўҳлат
РҚ 022	Ваҳдат-Ромит	37,0	7283672	кўтоҳмўҳлат
РҚ048	Душанбе-Ҳисор	17,6	3355493	кўтоҳмўҳлат
РБОЗ	Лаби Қар-Қалаихум	135,0	35 210 553	миёнамўҳлат
	Қалаихум-Рўшон	155,0	37 242 470	миёнамўҳлат
РБ04	Рўшон-Хоруль	85,0	20 423 290	миёнамўҳлат
РБ08	Гулистон-Дўстӣ	132,0	25 984 992	миёнамўҳлат
РБ09	Кубодиён-Айваҷ	85,0	12 020 955	миёнамўҳлат
РБ 10	Айвоч-сарҳади Қумхурии Ўзбекистон	33,0	4 949 730	миёнамўҳлат
РБ 13	Конибодом-Спитамен	70,0	9 899 610	миёнамўҳлат
РБ 16	Исфара-сарҳади Қумхурии ЖҚирлъизистон	44,0	7 641 480	миёнамўҳлат
РҚ001	Ҳушёрӣ- фарољатгоҳи Хоҷаобигарм	5,7	1 430 739,9	миёнамўҳлат
РҚ 003	Истаравшан-фарољатгоҳи Ҳавотоль	10,1	1 170 438,5	миёнамўҳлат
РҚ005	ГЭС-и Варзоб-Харангон	10,9	2 145 730	миёнамўҳлат
РҚ007	Шаҳринав-фарољатгоҳи Қаратоль	3,4	394 009	миёнамўҳлат
РҚ008	47 км РБ 02-Қаратоль	4,5	521 483	миёнамўҳлат
РҚ012	14 км РБ 02-фарољатгоҳи Шоҳамбарӣ	8,3	961 846	миёнамўҳлат

РҚ014 Янгишаҳр-Тандиқул	22,0	2 549 470	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ021 214км РБ 07-маркази	16,7	3 287 495	миёнамўҳлат
Тоҷикобод			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ025 62 км РБ 04-ш. Норақ	5,3	614 191	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ026 Данљара - Кангурт-	60,0	6953100	миёнамўҳлат
Балҷувон-Ховалинг			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ027 Сомончӣ-Олимтой	9,8	1 135 673	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ028 Нури шаҳр-Сомончӣ-Чорқул	29,9	3 464 962	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ029 1 км РБ 08-маркази	13,1	1 518 094	миёнамўҳлат
Мирсаид Алиӣ Ҳамадонӣ			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ030 Курбоншаҳид-Темурмалик	21,0	4 133 976	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ038 456 км РБ 04-маркази Ванҷ	61,3	7 103 750	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ040 39 км РБ 06-осоишгоҳи	6,2	1 220 507	миёнамўҳлат
Гармчашма			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ042 Душанбе-Ёвон-Абдурахмони	107	12399695	миёнамўҳлат
Ҷомӣ - Уялӣ			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ 043 Рӯдакӣ-чорроҳа Лохур	11.6	1 344 266	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ045 Рӯдакӣ-Шуртугай	80.9	12138883	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ 049 Хоҷагии фермерии "Россия"	9,1	1 054 554	миёнамўҳлат
-Хоҷагии фермерии			
"Гулистон"			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ 051 Хоҷамастон-Қизилқалъа	13,5	1 564 448	миёнамўҳлат
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ052 ҶСП "Тоҷикистон"-КМ "Кипр	4,5	521 483	миёнамўҳлат
Кимиё"			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ059 Узун-мамнӯъгоҳи "Бешаи	32,5	4 876 560	миёнамўҳлат
палангон			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ074 Конибодом-Спитамен-	8,4	973 451	миёнамўҳлат
ш.Хуҷанд			
+-----+-----+-----+-----+			
РҚ084 Даромад ба истгоҳи	7,1	822 862	миёнамўҳлат

	Конибодом				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ085 Даромад ба осоишгоҳи	4,0	463 588	миёнамўҳлат	
	Конибодом				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ086 Даромад ба маркази Шайдон	11,3	1 309 647	миёнамўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ087 Даромад ба шаҳри Рољун	10.7	2106359	миёнамўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ088 Пролетар-Исфана	9,4	1410451	мнёнамўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	Хоруљ-Тузкўл	185,0	31776 155	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РБ04 Тузкўл-Мурљоб	126,0	30 274 524	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	Мурљоб-Аљбаи Қулма	90,0	21624 660	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	Хоруљ-Ишкошим	105,0	26 225 010	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РБ06 Ишкошим-Тузкўл	210,5	52 574 901	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	Душанбе-Обикиик	44,6	6 005 033	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РБ09 Обикиик-Қизилқалъа	33,0	4 952 310	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РБ 13 Спитамен-сарҳади Чумҳурии	65,0	12 170 210	дарозмўҳлат	
	Ўзбекистон				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РБ 15 Исфара-сарҳади Чумҳурии	10,0	1 968 560	дарозмўҳлат	
	Қирљизистон				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РБ 17 Исфара-сарҳади Чумҳурии	24,0	3 102 480	дарозмўҳлат	
	Ўзбекистон				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ002 75 км РБ 01-Хоча сангхок	12,1	1402208,5	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ006 Шаҳринав-истгоҳи роҳи	6,0	695 310	дарозмўҳлат	
	оҳани Чептура				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ009 54 км РБ 02-шаҳри	3,1	359246	дарозмўҳлат	
	Турсунзода				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ010 21 км РБ 02-шаҳри Ҳисор	3,0	590 568	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚОП 19кмРБ02-Алмосй	12,2	1 413 797	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ 013 Пахтаобод-шаҳри	2,8	324 478	дарозмўҳлат	

	Турсунзода				
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ016 Сари пул-Навобод	18,2	2 109 107	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ017 Ҳоит- кони Назарайлоқ	42,0	4 867 170	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ024 Чормальзак-Евон	23,0	4 527 688	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ031 Темурмалик-Кангурт	27,0	5315 112	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ032 Восеъ-Ховалинг	86,0	16929616	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ033 Кўлоб-Муъминобод	41,8	8 228 581	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ034 Зиракӣ-Даҳана	6,8	788 018	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ035 Даромад ба фурудгоҳи- шаҳри Кўлоб	3,5	405 598	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ 036 Тугорак-Саричашма- Чордара-Шўрообод	47,5	5 504 538	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ037 Қалаихум-Дашти Луч	6,9	799 607	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ039 609 км РБ 04-деҳаи Поршнев	4,6	533 071	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ041 Хоруль-Тукузбулоқ	154,5	37 122 333	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ044 Душанбе-Ҳисор	20,0	2 317 700	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ046 чорроҳаи Лоҳур	2,1	243 359	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ047 НБО-и Норак-Қарабулоқ	9,9	1 147 262	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ050 ҚС "Улчабой"-Ҳочагии фермерӣ-Қиблай	23,9	2 769 652	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ 053 роҳи давродаври ш.Кўргонтеппа	12,4	1 436 974	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ054 Кўргонтеппа-Данъара	71,6	14094890	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ055 Кўрълонтеппа-Вахш	13,8	1599 213	дарозмўҳлат	
+-----+		+-----+		+-----+	
	РҚ056 даромад ба истгоҳи роҳи	0,9	104 297	дарозмўҳлат	

	оҳани Қўрълонтетпа				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ057 роҳи даромад ба шаҳри	2,0	231 770	дарозмўҳлат	
	Сарбанд				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ058 роҳи даромад ба	9,8	1 135 673	дарозмўҳлат	
	ЖҚўрълонтетпа				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ060 Қилиқўл-Ўароутї	9,2	1 066 142	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ061 Дўстї-мамнўгоҳи "Бешаи	5,7	660 550	дарозмўҳлат	
	палангон)				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ062 Қалолидини Румї-мамнўго-	10,4	1 205 214	дарозмўҳлат	
	ҳи "Бешаи палангон"				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ063 Комсомол-Пахтакор-хоҷагии	8,4	973 451	дарозмўҳлат	
	фермерии Эшонов				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ065 Истаравшан-Ўончї	12,6	1 460 176	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ066 Истаравшан-Куркат	32,1	3 720 005	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ067 роҳи даромад ба маркази	16,4	4 341 752	дарозмўҳлат	
	ноҳияи Ўончї				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ068 Зафаробод Бекобод	25,2	4 804 456	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ 069 Хўчанд-Бобочон Ўафуров	17,3	4580019	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ070 Ўафуров-Пунган	137,2	24 392 514	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ071 Конибодом-Исфара	27,0	5315 112	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ072 Конибодом-Равот-сарҳади	12,0	1 390 644	дарозмўҳлат	
	Қумхурии Ўзбекистон				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ 073 Булоқ-Чилмахрам	11,0	1 274 757	дарозмўҳлат	
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ075 Конибодом-Спитамен ба	13,6	1 576 063	дарозмўҳлат	
	Овчиқалъача				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ076 Конибодом-Спитамен	8,4	973 459	дарозмўҳлат	
	даромад ба шаҳри Хучанд				
	аз тарафи Дехмой				
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	РҚ078 даромад ба Адрасмон роҳи	33,0	3 824 370	дарозмўҳлат	

	Бобочон Љафуров-Пунган			
РҚ080	даромад ба Шўроб	7,0	811 244	дарозмўҳлат
РҚ081	Конибодом-Спитамен роҳи даромад ба ноҳияи Ҷаббор Расулов	6,2	718 537	дарозмўҳлат
РҚ082	даромад ба роҳи автомо-билгаррди Душанбе-Хучанд	1,2	139 073	дарозмўҳлат
	Ҷамағӣ дар роҳҳои ҷумҳуриявӣ	1 570,6	545505036	
	Ҷамағӣ дар роҳҳои байналмилалӣ	2 241,4	258347226	
	Ҷамағӣ		803852262	

ҷадвали 6

Барномаи сармоягузори тачдиди пулхо барои то соли 2025

Рақам	Ҷамағӣ	Пулҳои	Арзиши	Ар:шши		
ва индек.	Номгуи роҳҳо	пулҳо	таҷдидш	1 м. ба умумӣ		
роҳ	адад(метр)	м. т	долл.	доллари		
		ШМА	ШМА			
I	2	3	4	5	6	7
РБ02	Душанбе-Турсунзода-сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон	16	468	200	3192	638,4
РБ04	Душанбе-Кўлоб-Хоруль-сарҳади Ҷумҳурии Халкии Хитой	91	3230	600	3192	1915,2
РБ 11	Қизилқалъа-Қўрълонтеппа-Панҷи Поён	30	461	230	3192	734,2
РБ12	Айнӣ-Панҷакент-сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон	29	695	300	16000	4800Г0
	Ҷамағӣ дар давраи кўтоҳмўҳлат	166	4854	1330	-	8087,8
РБО3	Лаби Ҷар -Қалъаихум	27	1750	1050	3192	3351.6

РБ04 Душанбе-Кўлоб-Хоруль-	91	3230	650	3192	2074,8
сарҳади Ҷумҳурии					
Халқии Хитой					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ08 Гулистон-Дўстӣ	21	347	100	3192	319,2
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ 10 Айваҷ- сарҳади	1	12	12	3192	38,3
Ҷумҳурии Ўзбекистон					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ 13 Конибодом-Спитамен-	33	808	150	3192	478,8
сарҳади Ҷумҳурии					
Ўзбекистон					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ 16 Исфара- сарҳади	10	178	90	3192	287,3
Ҷумҳурии Ўзбекистон					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
Ҷамағӣ дар давраи миёнамўҳлат	173	6325	2052	-	6550.0
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ04 Душанбе-Кўлоб- Хоруль -	91	3230	600	3192	1915,2
сарҳади Ҷумҳурии					
Халқии Хитой					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ05 Муръоб-альбаи Қизил	16	167	100	3192	319,2
Арт-сарҳади Ҷумҳурии					
Қирғизистон					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ06 Хоруль-Ишкошим-Тузкўл	63	536	270	3192	861,8
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ09 Душанбе-Айваҷ	34	1045	500	3192	1596.0
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
РБ 13 Конибодом-Спитамен	33	808	250	3192	798,0
сарҳади Ҷумҳурии					
Ўзбекистон					
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
Ҷамағӣ дар давраи дарозмўҳлат	237	5786	1720	-	5490.2
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					
Ҷамъ тибқи барнома	576	16965	5102		20127.8
+-----+-----+-----+-----+-----+-----+					

33) Инчунин дар доираи амалисозии барномаҳои рушди иқтисодию иҷтимоии шаҳру ноҳияҳо таҳияи лоиҳаи таҷдиду барқарорсозии роҳҳои автомобилгарди маҳаллӣ аз ҳисоби сармоягузори хориҷиву ватанӣ пешбинӣ хоҳад гардид. Аз ҷумла, барои барқарорсозии роҳҳои автомобилгарди Табошар-Зарнисор дар масофаи 47 км ва роҳҳои автомобилгарди дохилии ноҳияи Балҷувон лоиҳаи инвеститсионӣ таҳия гардида, барои ҷалби сармоягузори пешниҳод гардидааст.

§5 Рушди боркашонии интермодалӣ (боркашонии омехта)

34) Масири муҳими тичорат байни қитъаҳо интиқоли интермодалӣ мегардад, ки ба манфиатҳои иқтисодии кишварҳо аз ҳисоби ҳамгирӣ ва истифодаи муносиби имкониятҳои ҳар намуни нақлиёт фароҳам сохта мешаванд.

35) Ҳаҷми боркашонии байналмилалӣ, ки бо контейнерҳо иҷро карда мешаванд, тамоили афзоиш дорад.

Сабабҳои асосии қафомонии рушди интиқоли контейнерӣ (боркӯттиҳо) дар кишвар аз инҳо иборатанд:

- Ҳайриимкон будани истифодаи контейнерҳо аз сабаби набудани воситаҳои зарурии боркӯнӣ ва фаровардани контейнерҳо;

- шомил набудани ҷумҳурӣ ба конвенсияҳо, яъне ба имзорасида байни кишварҳои ҳамсоя дар масъалаи иҷозати интиқоли контейнерӣ;

- ҳаҷми ками борҳои ҳамсафари контейнерӣ;

- миқдори нокифояи таносубии борҳои гаронбаҳо ва зудвайроншаванда.

36) Зарур аст, ки ба инвеститсияи кӯтоҳмӯҳлат барои харидани таҷҳизоти лозимӣ мусоидат карда шавад. Терминалҳои боркашонии шаҳрҳои Душанбе ва Хучанд бояд бо таҷҳизоти боркӯнию борфурӯрӣ, инчунин майдончаҳои контейнерӣ, ки аз онҳо интиқоли зиёди борҳои интермодалӣ ва якҷошуда анҷом меёбанд, бо таҷҳизоти зарурӣ таъмин карда шаванд.

Муҳимтар аст, ки дар ин робита ба рушди ширкатҳои экспедитсионӣ, ки операторони интиқоли мултимодалӣ ва интермодалӣ махсуб меёбанд, мусоидат карда шавад.

Дар рушди интиқоли интермодалию мултимодалии борҳо дар қаламрави ҷумҳурӣ шабакаи марказҳои логистикӣ шаҳрҳои Турсунзода ва Ваҳдат нақши муҳим хоҳад дошт. Шоҳаи роҳи оҳани Ваҳдат-Ёвон имкон медиҳад, ки ноҳияҳои саноатӣ ба ҳам пайваस्त гарданд. Барои коркарди логистикӣ борҳо дар ин марказҳо заминаи ҳозиразамони истеҳсолӣ-техникӣ бояд сохта шавад.

Ба мақсади ҳар чӣ зудтар соختани шабакаи логистикӣ барои ҷойгиронии анборҳои нигоҳдории маҳсулот ва кормандон истифодаи модулҳои ҳозиразамони васлкунанда ба назар гирифта мешавад. Гирифтани коркарди иттилооти фаврӣ бо ёрии системаи ягонаи иттилоотии мониторинг ва банақшагирии интиқоли содиротӣ, воридотӣ ва транзитӣ дар қаламрави ҷумҳурӣ, аз ҷумла дар ҳудуди коридорҳои байналмилалии нақлиётӣ ба роҳ монда шавад.

5. Барномаи таъмини бехатарии экологии нақлиёт

37) Таҳлили вазъи экологии кишвар нишон медиҳад, ки ҳиссаи нақлиёт дар ифлоскунии муҳити атроф хеле назаррас аст. Хусусан пеш аз ҳама он дар ифлосшавии ҳаво, сатҳи болоии обҳои заминӣ ва таркиби замин зоҳир мегардад. Нақлиёт яке аз манбаҳои асосии ҷалолула ва ифлосшавии ҳарорати муҳити атроф дар шаҳрҳо мебошад.

Партовҳои умумии моддаҳои ифлоскунанда, ки аз воситаҳои нақлиёт ба ҳаво афканд, мешаванд, 43,5 фоизи ҳаҷми умумии партовҳоро дар кишвар ташкил медиҳанд.

Вақтҳои охир дар тамоми дунё барои кам кардани моддаҳои ифлоскунандаи ҳаво истифодаи намудҳои алтернативии маводи сӯхти воситаҳои нақлиёт, пеш аз ҳама, гази табиӣи фишурда ва тарзҳои гуногуни безарарсозии бензин ба роҳ монда мешавад.

Ба мақсади коҳиши таъсири манфии омилҳои ба муҳити атроф таъсиркунанда дар шароити автомобиликунонии босуръати ин кишвар, аз ҳисоби афзоиши воситаи нақлиёти аз ҷиҳати экологӣ тозатар тадбирҳо андешида мешаванд:

38) Дар ҷодаи ҳифзи ҳавои атмосфера:

-рушди шабакаи роҳҳои автомобилгард ва боло бурдани сифати нигоҳдории онҳо;

-гузаронидани як қисми нақлиёти автомобилӣ ба истифодаи маводи сӯхти аз лиҳози экологӣ тоза, пеш аз ҳама ба гази табиӣ; -истифодаи таҷҳизоти камкунандаи таъсири экологии маводи сӯхт;

-тақмили болопӯши роҳҳо, аз ҳисоби истифодаи полимерҳо, коидаҳои техникӣ ва таҷдиди роҳҳои автомобилгард;

-берун баровардани шохроҳҳои транзитӣ аз ҳудуди маҳалҳои аҳолинишин;

-мутобиқ кардани инфрасохтори нақлиёт ба стандартҳои байналмилалӣ аз рӯи нишондиҳандаҳои экологӣ;

-ба ҷои фреон истифода бурдани намудҳои нави маҳлулу омехтаҳо дар кондитсионер ва яхдонҳои вагонҳо;

-нав кардани парки ҳавопаймоҳо аз ҳисоби тайёраҳои нав ва модернизатсияи заминаи ташкили парвозҳо;

-бунёди иншооти камлӯлӯла ва шинонидани ниҳолҳои сояфкан;

-таъсиси хатҳои муҳофизатии дар ҳамшафати роҳҳо.

39) Дар ҷодаи ҳифзи захираҳои об:

-сохтани нуқтаҳои ҳозиразамони мошиншӯй дар даромадгоҳи шаҳрҳои барои нақлиёти транзитӣ;

-ҷамъорӣ ва тоза кардани барф аз шохроҳҳо тавассути нуқтаҳои барфобкунӣ бо иншооти софкорӣ таҷҳизонидашуда;

-коркарди системаи сарбастаи обу корез барои муассисаҳои пойгоҳи вагонҳо ва локомотивҳо;

-ҷорӣ кардани обу корези гарданда, маҳдуд намудани харчи оби нӯшокӣ дар раванди технологияи истеҳсолот дар фурудгоҳҳо;

40) Дар ҷодаи ҳифзи хок ва истифодаи оқилонаи захираҳои замин:

-ба мақсади пешгирии ботлоқшавии замин дар давраи корҳои лоиҳавӣ гузаронидани таҳқиқоти гидрогеологӣ, мондани виадукҳо (кӯлҳо) барои ҷамъ ва тақсим кардани обҳои рӯизаминӣ;

-ба мақсади таъмини вазъи санитарӣ-экологии шабакаи нақлиётӣ дар давраи интиҳоби қитъаҳои замин барои сохтмони шохроҳҳо ҳамон қитъаҳои интиҳоб шаванд, ки дар канори онҳо шинонидани ниҳолҳои ҳимоявӣ имкон дорад;

-ба мақсади пешгирии ифлоснашавии хок аз маводи токсикии кимиёвӣ дар худуди ҳамшафати роҳ, ки зимни истифодаи маводи зиддилаъжиш ба миён меояд, бояд ҳамон навъи мавод интихоб шавад, ки ба иншооти табиӣ таъсири манфӣ намерасонанд;

-андешидани тадбирҳои босамар нисбати пешгирии ифлосшавии хати роҳи оҳан ва қитъаҳои ҳамшафати он;

41) Дар самти муносибат бо партовҳо:

-чамъоварӣ ва ба филизпора табдил додани воситаҳои нақлиёти дар хатҳои ҳамшафати роҳҳо партофташуда;

-тоза кардани хатҳои ҳамшафати роҳ аз партовҳои саҳти маишӣ;

-ташкили кашида бурдани бор ва партовҳои хавфнок;

-бо партовкуттиҳо таъмин кардани таваққуфгоҳҳои нақлиётӣ;

-ба роҳ мондани чамъоварӣ ва коркарди воситаҳои нақлиёти аз қайди истифода баровардашуда;

-ба роҳ мондани технологияи комплексӣ барои безараргардони ҳарорати партовкунии боқимондаҳои истеҳсоли, маишӣ ва маводи нафтдори фурудгоҳҳо.

42) Тадбирҳои асосии барнома дар қадвали 8 оварда шудаанд.

қадвали 8

Барномаи маблағгузори паст намудани таъсири нақлиёт ба муҳити атроф

Маблағгузорӣ						
Номгӯи чорабиниҳо	Манбаи (млн. доллари ШМА)					
	сармоя-гузорӣ	Ҳамагӣ	2011-2014	2015-2019	2020-2025	
1	2	3	4	5	6	
Нақлиёти автомобилӣ						
1. Кам кардани хориҷшавии маводи ифлоскунанда аз сарчашмаҳои собити муассисаҳои нақлиёти автомобилӣ	муассисаҳо	2,8	1,8	0,5	0,5	
2. Бунёди нуқтаҳои газпур кунӣ барои автомобилҳо	муассисаҳо	6,3	2,3	2,0	2,0	
3. Гузаронидани автомобилҳо ба сӯзишвории газ ва барқ	соҳибони воситаҳо	3,8	1,8	1,0	1,0	
4. Бунёди нуқтаҳои мошиншӯӣ дар воридгоҳи шаҳрҳо	маблағҳои ҷалбшуда	2,6	0,2	1,2	1,2	

5. Ба роҳ мондани истехсолот	маблалъҳои	6,3	2,3	4,0	-
оид ба партов кардани воситаҳои	чалбшуда				
нақлиёт ва қисмҳои аз истифода-					
мондаи онҳо					

6. Таҳия ва татбиқи лоиҳаи ис-	маблалъҳои	4,2	1,9	2,3	-
техсолот ва коркарду истифодаи	чалбшуда				
дубораи равланҳои моторӣ ва					
молиданӣ					

Ҷамагӣ		26,0	10,3	11,0	4,7
--------	--	------	------	------	-----

Роҳи оҳан					
-----------	--	--	--	--	--

1. Истифодаи маҳлулҳои нави	худӣ	0,12	-	0,06	0,06
сардкунандаи 22 ва 134 дар кон-	(50фоиз)				
дитсионер ва яхдонҳои вагонҳо	ва чалбӣ				
ба ҷои фреони 12	(50фоиз)				

2. Истифодаи маҳлулҳои оби	худӣ (50%)	0,34	-	0,14	0,2
рангуборкунӣ	ва чалбӣ				
	(50%)				

3. Таҳияи сохтори сарбастаи обу	муассисаҳо	0,26	0,08	0,08	0,1
корез дар пойгоҳи вагонҳо ва	(50фоиз) ва				
локомотивҳо	чалбӣ				
	(50фоиз)				

Ҷамагӣ		0,72	0,08	0,28	0,36
--------	--	------	------	------	------

Нақлиёти ҳавоӣ					
----------------	--	--	--	--	--

1. Бароҳмонии технологияи ком-	муассисаҳо	4,8	-	2,2	2,6
плексӣ барои безараргардони	(50фоиз) ва				
Жҳароратӣ ва партовкунии вомон-	чалбӣ				
даҳои истехсолӣ, маишӣ ва	(50фоиз)				
нафтдор	4,8				

2. Бароҳмонии обу корези бар-	Муассиса	0,34	0,08	0,18	0,08
гашт, маҳдудкунии харчи оби	(50 фоиз)				
нӯшоқӣ дар ҷараёни технологи	ва чалбӣ				
истехсолот	(50фоиз)				

Ҷамагӣ		5,14	0,08	2,38	2,68
--------	--	------	------	------	------

Роҳҳои автомобилгард					
----------------------	--	--	--	--	--

1. Шинонидани ниҳолони ҳамеша-					
сабзи ҳимоятӣ дар қад-қади					
роҳҳо	Бучети	маблалгузори	нигаҳдори		
	давлатӣ	роҳҳои	автомобилгард	дар	
2. Харидан ва истифодаи маводи		назар	дошта	шудааст	
зидди лалжиши маҳсус, ки ба					
иншоотҳои табиӣ таъсири манфӣ					
намерасонанд					
Ҳамагӣ:	доллар	31,86	10,46	13,66	7,74
	сомонӣ	139,5	45,8	59,8	33,9

6. Барномаи иттилоотонии соҳаи нақлиёт

43) Мақсади асосии барнома баланд бардоштани самаранокии тадбирҳои танзими давлатӣ дар асоси истифодаи васеи технологҳои иттилоотонӣ ва коммуникатсионӣ, боло бурдани сатҳи беҳатарӣ дар маҷмааи нақлиётӣ дар заминаи иттилои пурра, дақиқ ва фаврӣ оид ба вазъияти ҳаракат, ошкоркунии саривақтии тамоилҳои манфӣ ва рафъи оқибатҳои онҳо, таҳлили пай дар пайи иттилоотонӣ ва таҳияи тасмимоти стратегӣ мебошад.

Айни ҳол ҳамоҳангии маҷмааи системаҳои мухтор дар базаи маълумоти ягонаи иттилоотонӣ вучуд надорад.

Сохтори ягонаи иттилоотонии мусоидат ба танзим дар маҷмааи нақлиёти кишвар имкон медиҳад, ки системаи ягонаи иттилоотонӣ-таҳлилии ҷамъоварӣ, мунтахабкунӣ ва таҳлили маълумот оид ба тарифҳои ҷорӣ, ҳаҷми дотатсияву субсидияҳо, ҳамчунин дастрас будани хизматрасонии нақлиётӣ барои аҳоли таҳия карда шавад.

Барномаи иттилоотонии маҷмааи нақлиётӣ инчунин созмон додани системаи ягонаи иттилоотонии мониторинг ва банақшагирии ҳамлу нақли воридотӣ, содиротӣ, транзитӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла дар доираи коридорҳои байналмилалӣ нақлиётиро пешбинӣ мекунад.

Дар таъмини системаи нақлиётӣ бо манбаҳои маълумоти дақиқ ва шаффоф истифодаи усулҳои замонавӣ таҳлили иттилоот аҳамияти муҳим дорад. Вобаста ба ин дар нақлиёти шахрӣ системан автоматикунонидашудаи идоракунии нақлиёти мусофирбари (минбаъд САИНМ) намуди TSM ба роҳ монда мешавад, ки кори он ба истифодаи ГЛОНАС- системаи глобалии навигатсионӣ (минбаъд СГН) асос меёбад.

44) Истифодаи САИНМ афзалиятҳои зерин дорад:

-теъдоди воситаҳои нақлиёти барои ҳамлу нақл зарур нисбатан кам карда мешаванд;

-гардиши шабонарӯзии воситаҳои нақлиёт кам мешавад;

-хароҷоти умумии баҳрабардории нақлиёт паст мешавад;

-ҳаҷми мусофирбарӣ афзоиш меёбад;

-фаъолияти операторони инфиродӣ танзим ёфта, базаи андозсупорӣ васеъ карда мешавад;

-хароҷоти сохтори идоракуни коҳиш меёбад;

-иттилоии саҳеҳ барои ба нақшагирии ҳамлу нақл ва рушди инфрасохтори нақлиёти шаҳрӣ ба даст оварда мешавад;

-сатҳи бехатарии ҳаракат дар роҳҳо боло меравад.

Татбиқи ин системаи идоракунии ҳамлу нақл имконият медиҳад, ки интиқоли бароҳати мусофирон таъмин шуда, вақти дар истгоҳҳо интизоршавии мусофирон ва ҳаракати воситаи нақлиёт ба истгоҳҳои таъиншуда кам ва мусофирбарӣ зиёд карда мешавад.

Айни замон оид ба шабакаи роҳҳо, таҷҳизоти онҳо, вазъ ва сифати технологияи ҳаракат дар роҳҳо тамоман иттилоое нест.

45) Дастрасӣ ба ин ҳадаф зимни тасмимоти зерин сурат мегирад:

-таъсиси сохтори иттилоотонии шохроҳҳои автомобилгард;

-бунёд ва дастгирии захираи иттилоотонии соҳавӣ оид ба вазъ ва фаъолияти маҷмааи нақлиётӣ, ки барои тасмимоти давлатии стратегӣ дар соҳаи нақлиёт зарур аст;

-ташкили мониторинг оид ба вазъ ва бехатарии фаъолиятӣ дар маҷмааи нақлиётӣ;

-таъсиси сохтори назорати ғаврии кори операторони нақлиётӣ (ба мисли бехатарӣ, мунтазамнокӣ ва ҷайра);

-ташкили ҳамгирии иттилоотӣ ва технологияи баъзе намудҳои нақлиёт дар доираи маҷмааи ягонаи нақлиётӣ:

-созмондиҳии фазои ягонаи иттилоотонии ҳамкориҳои мутақобилаи мақомоти давлатӣ дар соҳаи идоракунии нақлиёт, субъектҳо ва истифодабарандагони бозори хизматрасонии нақлиётӣ.

46) Дар доираи ин Барнома амалӣ кардани чорабиниҳои зерин пешбинӣ карда мешаванд (ҷадвали 9).

ҷадвали 9

Номгӯи тадбирҳои иттилоотонии маҷмааи нақлиётӣ

Номгӯй	Мақсад	Тавсиф	Маблалъ,
		ҳ.долл.	
1	2	3	4
Таъсиси сохтори иттилоотонии шохроҳҳои автомобилгард	Мақсади асосии СИША таъмини кормандони ВН ҚТ дар ҳамаи сатҳ бо асбоби умумӣ	Дар назар аст, ки ан-ҷомеби СИША дастрасӣ ба маълумоти охири сохтори иттилоотониро	2567,0

(минбаъд СИША)	ва устувор ки барои	таъмин мекунад.	
ичрои вазифаҳояшон	Ба мисли:		
мусоидат мекунад:	- маълумот оид ба мик-		
- таъмини хатсайри	дори нақд (роҳҳо, пулҳо		
заминӣ байни шаҳру	ва иншооти захбурҳо);		
деҳаҳои дохили кишвар	-вазъи болопуши роҳҳо,		
ва давлатҳои ҳамсоя;	пулҳо ва иншооти зах-		
мукамалкунӣ, нигах-	бурҳо;		
дорӣ ва афзудани	-сохтоори болопуши		
шабакаи мавҷудаи	роҳҳо;		
роҳҳо;	-маълумот оид ба		
- ба роҳ мондани тад-Жҳаракат, спектори			
бирҳо оид ба беҳата-	вазъбардории меҳвар,		
рии ҳаракат дар роҳ	садамаҳо, арзиши кор-		
ва идоракунии ҳолати Жҳо оид ба хизматрасо-			
муҳити атроф;	нии роҳҳо, пулҳо ва		
- ворид кардани тех-	нақбҳо.		
нологияи иттилоотонӣ			
ба сохтмон, хизматра-			
сонӣ ва кори ВН ҚТ			
дар баҳши роҳҳо.			

+-----+-----+-----+-----+
Таъсиси сохтори	Боло бардоштани сама-	Бунёди ягонаи иттилоо-	207,7
ягонаи иттилоо-	ранокии сиёсати	тонӣ таҳлилӣ, ки он	
тонӣ оид ба	тарифҳою нархҳо ва	чамъшавии, интиҳоб ва	
дастгирии фун-	дотатсия дар асоси:	таҳлили маълумот оид	
ксияҳои танзими	-бақайдгирӣ ва таҳ-	ба тарифҳо, ҳаҷми	
иктисодӣ дар	лили самараноки	дотатсия ва субсидия,	
маҷмааи нақли-	тарифҳои қорӣ аз рӯи	хизматрасонӣ ба аҳоли,	
ёти Қумҳурии	тамоми намуди нақлиёт	тарҳсозии таъсири	
Тоҷикистон	ва мониторинги даст-	андозаи тарифҳо, до-	
раси хизматрасониҳои	татсия ва субсидия		
нақлиётӣ ба аҳоли,	барои рушди бозори		
Жҳамчунин	хизматрасонии нақлиё-		
натичаҳои фаъолияти	тиро таъмин мекунад.		
молиявӣ хоҷагидории	Дар доираи чорабиниҳо		
субъектҳои монопо-	анҷом додани корҳои		
лияи табиӣ дар	зерин пешбинӣ меша-		
нақлиёт;	ванд:		
тарҳсозии таъсири	-харидани таъминоти		
тарифҳо ба болоравии	аппаратӣ ва барномавӣ,		
дастрасии хизматра	ташкили қойҳои қорӣ		
сонии нақлиётӣ ба	автоматикунонидашуда,		
аҳоли ва вазъи моли-	чамъоварии мавод,		
явӣ хоҷагидории	таҳлил ва пешниҳоди		
субъектҳои монополияи	иттилоот;		
табиӣ дар нақлиёт.	-таҳияи тарҳи танзими		

иқтисодии соҳа;
 -таҳқиқи таъсири сие-
 сати тарифҳо ба даст-
 расии хизматрасонии
 нақлиётӣ ва сатҳи
 рушди хизматрасониҳои
 нақлиётӣ дар минтақа-
 Жҳои гуногун;
 -ташкили сохтори яго-
 наи иттилоотӣ таҳлили
 чамбӯрӣ, интиҳоб ва
 таҳлили маълумотид ба
 тарифҳои ҷорӣ, ҳаҷми
 дотатсия ва субсидия-
 Жҳо, дастрас будани
 хизматрасонии нақлиётӣ
 барои аҳоли.

+-----+-----+-----+-----+

Таъсиси сохтори	Таҳияи пакети стан-	Ташкили маҷмааи хучат-	1086,0
ягонаи	дартҳои меъёрӣ таш-	гузориҳои меъёрӣ	
иттилоотонии	килӣ ва сохтори Жҳуқуқӣ ва ташкилии		
мониторинг ва	ягонаи мониторинги	техникӣ, сохтор меъёр-	
ба нақшагирии	мушоидати интиқоли Жҳои техникӣ, шартнома		
интиқоли	мусофирону борҳо,	ва маводи ба роҳбари-	
содиротӣ,	аз ҷумла дар кори-	гиранда, барои созмон	
воридотӣ ва	дорҳои байналмилалии	додан, тадбиқ ва	
транзитӣ дар	нақлиётӣ, ташкили	баҳрабардории сохтори	
қаламрави	сохтори ягонаи итти-	хизматрасонии иттилоо-	
Ҷумҳурии	лоотонии ба нақшагири	тонӣ ба иштирокдорони	
Тоҷикистон, аз	ва мониторинги инти-	раванди нақлиётӣ ва	
ҷумла дар доира	қоли воридотӣ, соди-	таъсири мутақобилаи	
коридорҳои	ротӣ ва транзитӣ.	онҳо бо ҳдамоти идора-	
байналмилалии	Лоиха чораи протекси-	кунии сатҳҳои гуногун.	
нақлиётӣ	онизми давлатии рушди	Барои татбиқи ин	
бозори хизматрасонии	тадбирҳо зарур аст:		
нақлиётӣ дар асоси	-таҳияи консепсияҳо		
ташкили сохтори мар-	дар асоси таҳлили		
казҳои логистикӣ дар Жҳуччатҳои ҳуқуқию			
коридорҳои байналми-	ташкилии ҷорӣ оид ба		
лалии нақлиётӣ	истифодаи системаҳои		
мебошад.	навигатсионии СҶН		
	(ГЛОНАС), GPS ва сис-		
темаи аврупоии			
"Галилео" дар шабакаи			
ягонаи маҷмааи			
нақлиёти Ҷумҳурии			
Тоҷикистон;			

-ташкили базаи маълумот оид ба инфрасохтори коридорҳои байналмилалӣ нақлиётӣ;
-ташкили базаи меъёрӣ Жҳуқуқии маълумот барои иштирокдорони равандҳои нақлиётӣ;
-ташкили базаи маълумоти иштирокдорони боркашонӣ;
-таҳияи технология ва меъёрҳои таъсири мутақобилаи электронӣ иттилоотонии иштирокдорони равандҳои нақлиётӣ;
-ташкили марказҳои идоракунии қоридорҳои нақлиётӣ ва тавассути иттилоотонӣ ба иштирокдорони он;
-ташкил ва маъқулдонистани компонентҳои алоҳидаи сохтори хизматрасонӣ тавассути иттилоотонӣ.

-----+-----+-----+-----+-----+
Чорӣ қардани	Ҳалли проблемаҳои	Дар назар аст, ки сох-	5770,0
САИИМ	таҳияи Барнома оид	тори ягонаи иттилоо-	
ба тартиб додани	тонӣ таҳлилий сохта		
ҷадвали ягона барои	шавад, ки он он ҷамъ-		
интиқолдиҳандагони	шавии маълумот,интихоб		
Жҳама гуна шакли	ва таҳлили маълумот		
моликият ва таҳти	оид ба хатсайрҳо барои		
назорати оянда	интиқолдиҳандагони		
ғирифтани он Жҳама шакли моликиятро			
таъмин намояд.			
Дар доираи ҷорабиниҳо			
барои ҷамъоварӣ ва			
таҳлили иттилооти			
ташкили ҷойҳои қори			
автоматикунонидашуда			
барои масъулони ҷамъ-			
оварии мавод, таҳлил			
ва пешниҳоди ин итти-			
лоот таъминоти аппа-			

	ратӣ ва барномавӣ ба	
	нақша гирифта мешавад.	
+-----+-----+-----+-----+		
Ташкили захираи	Таҳияи таъминоти	Таҳияи тарҳи идораку-
чумхуриявӣ дав-	меъёрӣ ҳуқуқӣ, прин-	нии ВН ҚТ аз нуқтаи
латии иттилоо-	сипҳои ташкили амал-	назари роҳбарони
тонии маҷмааи	кунанда, ва таъсиси	болоӣ, тасмимот.
нақлиёти	маркази итилоотӣ	Ташкили усулҳои
кишвар	таҳлили маҷмааи	татбиқи модели идора-
	нақлиёт, ки инҳоро	кунии маҷмааи нақлиёт,
	таъмин мекунад:	ташкили муҳити идора-
	-дастгирии иттилоо-	кунии амалӣ.
	тии қарорҳои стра-	Барои ин зарур аст:
	тегӣ давлатии	-баррасии масъалаҳои
	қабулшуда дар соҳаи	Жҳуқуқӣ ва ташкилии
	нақлиёт;	татбиқи истифодаи
	-идоракунии вазъи	захираи давлатӣ итти-
	маҷмааи нақлиёт дар	лоотии маҷмааи
	асоси истифодаи тех-	нақлиёт;
	нологияи иттилоотии	-ташкили инфраструк-
	Жҳозиразамон;	тура ва таъмини
	-фароҳамории шароит	системавии маркази
	барои гузаштан ба	иттилоотӣ.
	ҷомиаи иттилоотӣ дар	
	соҳаи нақлиёт.	
+-----+-----+-----+-----+		
Ҳамагӣ	Тағбирҳои овардашуда	10400,0
	дар давраи то соли	
	2025 дар асоси ҳам-	
	кории давлатию хусу-	
	сӣ татбиқи мегардад	
+-----+-----+-----+-----+		

7. Механизми татбиқи Барнома

47) Механизми татбиқи Барнома аз маҷмӯи чорабиниҳо, ки интихоби иштирокдоронро таъмин мекунад, муайян намудани манбаҳои маблағгузорӣ ва фароҳамории шароит барои татбиқи лоиҳаҳои нисбатан муҳими пешбиниқардаи Барнома иборат аст.

Яке аз вазифаҳои аввалиндараҷаи Барнома истифодаи босамари захираҳои молиявӣ ва захираҳои дигар, ки дар ихтиёри мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо қарор доранд, ҳамчунин аз ҷалби захираҳои иловагии афзуншавандаи бахши инфиродии иқтисодиёт иборат мебошад.

Асоси Барномаро принсипи мутобиқии захираҳои ҷудошаванда, салоҳият ва доираи масъулияти иштирокдорони он ташкил медиҳад.

Принсипи дуюм - таъмини самаранокии истифодаи захираҳои Барнома дар асоси истифодаи васеи тартиб ва механизмҳои идоракунии онҳо мебошад. Ин

баҳодиҳии хатмии тарзи-бозорӣ ғоиданокии маблағгузорӣ, истифодаи механизмҳоеро, ки барои иштирокдорони Барнома муҳити рақобатӣ ва тартибҳои дигарро таъмин мекунад, пешбинӣ менамояд.

Принсипи сеюм - истифодаи васеи имконоти маблағгузориҳои якҷояи лоиҳаҳо ва ҷорабиниҳои Барнома аз ҷониби иштирокчиёни манфнатдор мебошад. Ин принсип такмилу татбиқи механизмҳо ва тартиби амалиёти ҳамоҳангшуда ва масъули иштирокдорони Барномаро дар тамоми силсилаи роҳандозии лоиҳаҳо ва ҷорабиниҳо ба назар мегирад.

Принсипи чорум аз нақши пешсафони давлат дар ҷодаи бароҳмонии шароити ҳуқуқӣ, иттилоотӣ ва ҷайра дар фаъолияти маҷмааи нақлиётӣ иборат мебошад. Яъне нақши фаъоли Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тамоми силсилаи татбиқи лоиҳа ва ҷорабиниҳо пешбинӣ карда мешавад.

48) Заминаҳои амалӣ намудани принсипҳои овардашудаи Барнома ба сарчашмаҳои зерин поягузорӣ доранд:

-дар самти рушди соҳаҳои нақлиёти ҳавоӣ ва роҳи оҳан бо пурра баитмомрасонии Нақшаи инфиродии реструктуризатсияи корхонаҳои давлатии дар ин соҳаҳо фаъолияткунанда ва ташаккули ҷамъиятҳои саҳомӣ дар заминаи онҳо, дастбгардӣ ба воридоти ширкатҳои хусусӣ ба бозори хизматрасонӣ дар ин соҳаҳо ва вобаста ба он таъмини гузариш ба либериализатсиякунонии бозори хизматрасонии соҳаҳо. Ин раванд имконият медиҳад, ки рушди ин соҳаҳо аз ҳисоби воридоти иқтидорҳои нав аз ҷониби соҳибкорони хусусӣ таҳкими ҷиддӣ ёфта, боиси тавсияи фазаи инвеститсионӣ ва болоравии сатҳи хизматрасонӣ дар соҳаҳо гардад;

-дар самти рушди соҳаи нақлиёти автомобили ташаккули шаклҳои гуногуни корхонаҳо ва ширкатҳои нақлиётӣ, инчунин ассосатсиякунонии онҳо идома дода шуда, васеъгардонии имкониятҳои таҳкимбахшии фазаи инвеститсионӣ дар заминаи таъмин намудани санадҳои меъриии-ҳуқуқӣ ба рушди раванди воридгардии иқтидорҳои нав ба бозори хизматрасонӣ асосан ба ташаккули корхонаҳои саҳомӣ, муштарақ ва дорои моликияти омехта таъҷунонда амалӣ мегарданд.

49) Муҳим аст, ки дар доираи Барнома ҳамчунин истифодаи ҳамкориҳои инфиродӣ-давлатӣ васеъ ба роҳ монда мешавад. Ин механизмҳои барои шароити ҷумҳурӣ нави ташкили таъсири мутақобилаи соҳибкории инфиродӣ ва ҳадамоти давлатӣ хеле ояндадор менамояд. Механизмҳои мазкур ўҳдадорҳои мушаххаси қабулкунандаи ҷонибҳоро оид ба пешрафти ислоҳот, ҳалли вазифаҳои афзоиши сифат ва проблемаҳои дигари иҷтимоӣ пешбинӣ мекунад. Дар ин сурат Ҳукумат барои зуҳури ташаббуси инфиродӣ дар ҳалли ин масъалаҳо шароит фароҳам меорад, соҳибкорон бошанд, барои ҷалби захираҳои иловагӣ, ки аз доираи ўҳдадорҳои қарордодитиҷоратишон оид ба хизматрасонӣ ба аҳоли берун мебошанд, имконият меёбанд.

50) Ҳангоми ҷалби маблағҳо манбаҳои зерини маблағгузорӣ истифода хоҳанд шуд:

-маблағҳои бучети давлатие, ки дар давраи соли молиявии дахлдор барои ин мақсад пешбинӣ мегарданд;

-маблаълҳои муассисаҳои маҷмааи нақлиётӣ;

-қарзҳои инвестиционӣ ва маблаълҳои ҷалбшудаи дигар.

51) Вазифаҳои асосии татбиқи Барнома аз инҳо иборат аст:

-таъмини амалиёти ҳамоҳанг оид ба татбиқи Барнома мутобиқи афзалиятҳои стратегияи нақлиёт;

-таҳияи нақшаҳои ҳарсолаи татбиқи чорабиниҳои Барнома ва назорати иҷрои онҳо;

-ҷалби инвесторҳо барои татбиқи лоиҳаҳои ҷозибии инвестиционӣ;

-таъмини истифодаи самаранок ва мақсадноки маблаълҳои буҷетӣ ва маблаълҳои лайрибуҷетӣ мутобиқи афзалиятҳои дар Барнома муқарраршуда;

-татбиқи механизмҳои, ки барои гирифтани иҷозатнома, хулосаҳои ба мувофиқарасидаи экспертҳо, қабули қарорҳои зарурӣ аз ҷониби ҳадамоту сохторҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ҳангоми татбиқи лоиҳаҳои инвестиционӣ вақту маблаълро сарфа мекунад;

-саҳеҳкунии чорабиниҳо ва вазифаҳои барномавӣ тибқи шартҳои амалии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маъқул медонад ва ба рушди маҷмааи нақлиёт мутобиқ аст.

52) Маблаългузори таҳияи тадқиқоти меъёрӣ-методӣ, фаннӣ-иқтисодӣ ва илмӣ дар назар аст, ки аз ҳисоби маблаълҳои буҷети Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин маблаълҳои ҷалбшавандаи ширкатҳои оперативӣ ва иттиҳодияҳои онҳо амалӣ гарданд.

Бо дарназардошти он, ки дар Барнома шумораи зиёди иншоот ворид гардидааст, аксари ҳисобу китобҳо аз рӯи меъёрҳои васеъгашта ба назар гирифта шудааст.

Ҳангоми банақшагирии таносуби хароҷот барои инфрасохтор ва таркиби ҳаракаткунанда, мутобиқи хулосаву баҳогузорӣ, таносуби мазкур барои нақлиёти шаҳрӣ бояд 50 фоиз ба 50 фоиз барои нақлиёти минтақавӣ 65 фоиз ба 35 фоиз бошад.

Хароҷоти пешбинишудаи Барнома барои солҳои 2010-2025 ба таври умумӣ, аз ҳисоби афзоиши ММД дар ҳудуди 4,5 фоиз, аз ҷумла, афзоиши воситаҳои нақлиёт дар ҳудуди 6-7 фоиз муайян шудааст.

53) Хароҷоти умумӣ барои татбиқи Барнома 43662,2 млн. сомонино (9920,9 млн. долларии ШМА бо қурби Бонки миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон 1 доллари ШМА=4,4 сомонӣ) ташкил медиҳад, аз ҷумла, аз ҳисоби буҷети давлатӣ 3565,1 сомонӣ (буҷети ҷумҳуриявӣ 1824,2 млн. сомонӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ 1705,1 млн. сомонӣ), маблаълҳои корхонаҳо 3449,9 млн. сомонӣ, маблаълҳои ҷалбшуда 37196,7 млн. сомонӣ мебошад.

Маблаълҳои ҷалбшуда асосан аз қарзҳои имтиёзнок ва гранти таркиб меёбанд. Қарзҳои имтиёзнокро дар тӯли 20 сол ба миқдори 1,0 фоизи иловаи амалӣ пардохт бояд кард.

Нархгузории самаранокии татбиқи чорабиниҳои Барнома барои мақсадҳои мониторинги он тибқи нишондиҳандаҳои самаранокии ҷамъиятӣ, тиҷоратӣ ва бучетӣ аз рӯзи амалишавии он сурат гирифтааст.

Натиҷаҳои татбиқи чорабиниҳои Барнома аз доираи проблемаҳои нақлиёт берун меоянд. Ин на танҳо ба нишондиҳандаҳои фаъолияти соҳаи нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, балки ба нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ, ки ба самаранокии фузун аз тариқи чорабиниҳои барномавӣ вобастаанд, таъсири мусбӣ мерасонад. Ин нишондиҳандаҳо дар даромадҳои иловагии минтақаҳо аз афзоиши ҳаҷми маҳсулоти саноатӣ ва хоҷагии халқ, дигар намудҳои фаъолият, беҳтаршавии нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ ва ҷайраҳо таҷассум меёбад.

Таъмини чорабиниҳои дар Барнома бо захираҳои меҳнатӣ пешбинишуда, асосан аз ҳисоби теъдоди мавҷудаи кормандон дар намудҳои алоҳидаи соҳаи нақлиёт ба назар гирифта шудааст.

54) Афзоиши нишондиҳандаҳои асосии соҳа ба бахши роҳҳои автомобилгарду сервиси назди роҳҳо, раванди ҳамлу нақли байналмилалӣ ва роҳи оҳан рост меояд. Бо сабаби дар сатҳи пасти истифода қарор доштани иқтисодии истехсолии қорӣ дар хатсайрҳои дохилии ҳавоӣ бокортаъминкунӣ ба таври назаррас нахоҳад шуд.

55) Бақайдгирӣ ва коҳиши экологӣ ва талаботи нишондиҳандаҳои таъсири манфии иншооти нақлиётӣ ба муҳити атроф дар марҳилаи интиҳоб ва асосноккунии чорабиниҳои барномавӣ сурат гирифтааст.

56) Нишондиҳандаҳои асосии самаранокии иҷтимоӣ-иқтисодии Барнома таъсиси ҷойҳои нави қорӣ ва кам кардани садамаҳои роҳу нақлиётӣ мебошанд.

Дар Барнома кам кардани теъдоди садамаҳои роҳу нақлиётро пешбинӣ шудааст. Дар сурати татбиқи Барнома имкон аст, ки зиёда аз 10 ҳазор садамаи роҳу нақлиётӣ ва тахминан 2,3 ҳазор ҳодисаи ба ҳалокатрасӣ пешгирӣ карда мешаванд.